

Cynnig i adolygu'r Ddarpariaeth Addysg Gynradd yn ardaloedd Mynyddgarreg a Gwenllian

Adroddiad Ymgynghori

sirgar.gov.uk

Cyngor **Sir Gâr**
Carmarthenshire
County Council

Yr Adain Moderneiddio Ysgolion

Sara Griffiths, Rheolwr y Tîm Moderneiddio

Os oes angen y wybodaeth hon arnoch mewn print bras, mewn Braille, neu ar dâp sain, cysylltwch â'r Adran Addysg a Phlant

E-bost: aaprma@sirgar.gov.uk

Ffôn: 01267 246618

Cynnwys

Crynodeb Gweithredol	1
Crynodeb o'r Sylwadau ddaeth i law ac Ymatebion yr Awdurdod Lleol ..	5
Sylwadau Estyn ynghylch y Cynnig	25
Ymateb yr Awdurdod Lleol i Sylwadau Estyn	27
Ymgynghori â'r Disgyblion.....	30
Opsiynau Eraill.....	33

Atodiadau
Atodiad A – Cynllun Busnes
Atodiad B – Sylwadau Disgyblion

Crynodeb Gweithredol

Y Cyfnod Ymgynghori

Ar 11 Ionawr 2021, cyhoeddodd Cyngor Sir Caerfyrddin gynnig i:

- Peidio â chynnal Ysgol Gynradd Mynyddygarreg o 31 Awst, 2021.
- O 1 Medi 2021, bydd pob disgybl wedi'i gofrestru yn Ysgol Gymraeg Gwenllian, gan weithredu ar y ddau safle (Ysgol Gymraeg Gwenllian a hen Ysgol Gynradd Mynyddygarreg) gan gynyddu nifer y lleoedd i 178 + 17 o leoedd meithrin.
- Aiddynodi dalgylch Ysgol Gymraeg Gwenllian er mwyn cynnwys dalgylch hen Ysgol Gynradd Mynyddygarreg o 1 Medi 2021.
- Adleoli Ysgol Gymraeg Gwenllian i safle newydd a chynyddu nifer ei lleoedd i 210 + 30 o leoedd meithrin o fis Medi 2023, pan gynigir bod yr ysgol yn symud i'w hadeilad newydd.

Dechreuodd y cyfnod ymgynghori ar 11 Ionawr 2021, yr un pryd â chyhoeddi'r cynnig, a daeth i ben ar 16 Gorffennaf 2021. Daeth 476 o ymatebion i law (ac eithrio'r ymatebion gafwyd gan Estyn a thrwy'r digwyddiadau ymgynghori â disgyblion) mewn ymateb i'r ymgynghoriad ffurfiol.

Yr Ymatebion a Ddaeth i Law			
Arolwg ar-lein	E-bost	Llythyr	Cyfanswm
336	62	78	476

Rhaid nodi bod 396 o'r 476 o sylwadau wedi dod i law yn ystod y cyfnod ymgynghori. Cafwyd un ymateb yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori ond mae wedi'i gynnwys fel rhan o'r broses ymgynghori.

Derbyniwyd gohebiaeth cyn dechrau'r cyfnod ymgynghori. Fodd bynnag, cytunwyd y gellid cynnwys y rhain fel rhan o'r broses ymgynghori. Derbyniwyd cyfanswm o 78 o lythyrau ac 1 e-bost adeg hynny ac maent wedi'u cynnwys yn y tabl uchod. Mae dau lun hefyd wedi dod i law cyn dechrau'r cyfnod ymgynghori ac wedi'u cynnwys yn y crynodeb o'r ymatebion ddaeth i law ac yn yr ymatebion cysylltiedig â'r Awdurdod Lleol. Mae copïau o'r lluniau a gyflwynwyd gan ddisgyblion i'w gweld yn Atodiad B.

Digwyddiadau Ymgynghori

Oherwydd goblygiadau parhaus pandemig y Coronafeirws, fe'n cyngorwyd i ohirio pob digwyddiad lle'r oedd rhyngweithio rhwng staff, rhieni a'r gymuned ehangach, ac o ganlyniad cafodd sesiynau galw heibio rhithwir eu cynnal drwy Microsoft Teams.

Anffurfiol

Cynhaliwyd sesiynau galw heibio anffurfiol rhithwir cyn dechrau'r cyfnod ymgynghori ffurfiol gyda rhanddeiliaid perthnasol.

Ffurfiol

Cynhaliwyd sesiwn galw heibio ffurfiol rithwir ar **25 Ionawr 2021 am 4.30pm am gyfnod o ddwy awr**. Mynychodd 22 o randdeiliaid sesiwn galw heibio yr ymgynghoriad ffurfiol.

Yr Ymatebion a Ddaeth i Law

Mae'r ymatebion a gafwyd wedi'u categorio i'r themâu canlynol:

Cefnogol

- Thema 1 - Dim rheswm
- Thema 2 - Cefnogaeth i'r Cynnig
- Thema 3 - Darpariaeth Gofal Plant
- Thema 4 - Effaith ar y Gymraeg
- Thema 5 - Effaith ar yr Amserlen Ddisgwyliedig
- Thema 6 - Ffaffio Ysgol Fach
- Thema 7 - Pwysau Ariannol
- Thema 8 - Enw'r Ysgol Newydd
- Thema 9 - Addysg Disgyblion yn y Dyfodol
- Thema 10 - Cyfleusterau Cymunedol
- Thema 11 - Y Sefyllfa Bresennol
- Thema 12 - Cyflwr ac Addasrwydd Adeilad Presennol yr Ysgol

Pryderon

- Thema 1 - Effaith Gymunedol
- Thema 2 - Y Sefyllfa Bresennol
- Thema 3 - Effaith ar Amseroedd a Phellter Teithio Disgyblion
- Thema 4 - Ffaffio Ysgol Fach
- Thema 5 - Dim rheswm
- Thema 6 - Effaith ar y Gymraeg
- Thema 7 - Pryderon ynghylch ysgol/dosbarthiadau mawr
- Thema 8 - Safonau Addysg
- Thema 9 - Llwyddiant Cylch Meithrin Mynyddygarreg
- Thema 10 - Cyflwr ac Addasrwydd Adeilad Presennol Ysgol Mynyddygarreg
- Thema 11 - Ymgynghori yn ystod pandemig

- Thema 12 - Safon y Ddogfen Ymgynghori a Gwybodaeth Anghywir
- Thema 13 - Pwysau Ariannol
- Thema 14 - Dewis Ysgol Fach yn y Dyfodol
- Thema 15 - Newid yn yr Ystod Oedran
- Thema 16 - Effaith y Cynnig ar Dref a Thrigolion Cydweli
- Thema 17 - Trosglwyddo i Ysgolion Eraill
- Thema 18 - Dyluniad yr Ysgol Newydd
- Thema 19 - Enw'r Ysgol Newydd
- Thema 20 - Effaith y Cynnig/Sïon
- Thema 21 - Amseru'r Ymgynghoriad
- Thema 22 - Gwrth-ddweud y Polisi
- Thema 23 - Safleoedd Ysgol Diangen
- Thema 24 - Disgyblion ADY

Crynodeb Cyffredinol

Cefnogol	18%	Ddim yn gefnogol	82%
----------	-----	------------------	-----

Gweithdai

Ar ôl i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben ar 16 Gorffennaf 2021 cynhaliwyd gweithdy i ddadansoddi'r sylwadau a ddaeth i law.

Sylwadau eraill a gafwyd

Cynllun Busnes

Yn ogystal â sylwadau a dderbyniwyd, cyflwynwyd Cynllun Busnes ar gyfer Ysgol Gynradd Mynyddygarreg yn ystod y Cyfnod Ymgynghori ffurfiol. Gellir gweld y Cynllun Busnes llawn yn Atodiad A.

Deiseb ac Ystadegau Tudalen Facebook

Roedd deiseb ar-lein "Achub Ein Hysgol – Rhoi Stop ar gau Ysgol Mynyddygarreg" a grëwyd ar 16/01/2021 wedi derbyn 854 o lofnodion erbyn 10:48 ar 21/02/21 a 1027 o lofnodion erbyn 4.00pm ar 21/7/21.

Hefyd roedd 314 wedi hoffi'r Dudalen Facebook "Mynyddygarreg – SOS – Achub ein Hysgol" am 4.00pm ar 21/07/21.

Y Camau Nesaf

Bydd yr Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet (a elwid gynt yn Fwrdd Gweithredol) a allai benderfynu cyhoeddi'r cynnig fel yr ymgynghorwyd yn ei gylch

gydag addasiadau priodol, rhoi'r gorau i'r cynigion a chadw'r sefyllfa bresennol, neu ail-lunio'r cynnig yn sylweddol ac ailymgynghori.

Os bydd y Cabinet yn penderfynu bwrw ymlaen i gyhoeddi Hysbysiad Statudol, caiff hwn ei gyhoeddi maes o law.

Crynodeb o'r Sylwadau ddaeth i law ac Ymatebion yr Awdurdod Lleol

Rhif y Pwynt	Y Pwynt a Godwyd	Ymateb yr Awdurdod Lleol	Nifer yr ymatebion sy'n codi'r pwynt hwn	% yr ymatebion sy'n codi'r pwynt hwn
Sylwadau Cefnogol a Gafwyd				
1.	Dim rheswm Nid oedd rhai ymatebwyr wedi rhoi rheswm dros eu cefnogaeth.		46	10%
2.	Cefnogaeth i'r cynnig Roedd ymatebwyr yn cydnabod yr angen am fuddsoddi a manteision cael ysgol newydd a modern sy'n addas ar gyfer dysgu yn yr 21 ^{ain} ganrif.	Un o nodau strategol y Rhaglen Moderneiddio Addysg yw datblygu seilwaith ym mhob ysgol sy'n ei galluogi i ddarparu addysg yn yr 21ain ganrif ac sy'n cefnogi gwireddu'r amcanion craidd ar gyfer codi safonau addysgol a chynnal perfformiad o safon uchel. Mae disgwyl i'r ysgolion hynny a gynlluniwyd fel eu bod yn bodloni'r galwadau presennol ddarparu cwricwlwm eang a chytbwys drwy ddulliau addysgu sy'n ysbrydoledig ac o safon uchel, a bydd hyn oll yn bosibl drwy wireddu'r cynnig hwn, os caiff ei dderbyn.	29	6%
3.	Darpariaeth gofal plant Mynegodd ymatebwyr bryder nad oedd cynlluniau i symud	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod pwysigrwydd y Cylch Meithrin ar gyfer addysg a datblygiad plant ac	6	1%

	Cylch Meithrin Mynyddygarreg i'r safle newydd arfaethedig, ac y dylid ystyried hyn yn gynnar yn y broses os yw'n bosibl.	mae'n ystyried yr opsiynau sydd ar gael ar gyfer adleoli'r Cylch Meithrin pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu.		
4.	Effaith ar y Gymraeg Nododd ymatebwyr fod angen parhau i hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y gymuned i gefnogi ei chynaliadwyedd yn y dyfodol yn yr ardaloedd	Mae cefnogi hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y gymuned i gefnogi ei chynaliadwyedd yn y dyfodol o fewn yr ardaloedd yn hollbwysig. Bydd Ysgol Gwenllian mewn sefyllfa i sicrhau bod plant o ardal Mynyddygarreg yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon, a fydd yn sicrhau bod disgyblion yn dod yn gwbl ddwyieithog, nid yn unig yn addysgol, ond hefyd yn gymdeithasol. Bydd yr ysgol yn canfod cyfleoedd i ddefnyddio'r iaith yn y cartref ac yn y gymuned, ac yn annog hynny. Bydd yr ardaloedd cyfagos yn cael cyfleoedd i fod yn rhan amlwg o bob agwedd ar fywyd yr ysgol, a'r ysgol ym mywyd y cymunedau.	4	1%
5.	Effaith ar yr Amserlen Ddisgwyliedig Gofynnodd ymatebwyr ynghylch effaith yr ymgyngoriad parhaus ar yr amserlen a goblygiadau hyn ar ddatblygiad newydd yr ysgol.	Ar hyn o bryd mae'r amserlen ar gyfer y datblygiad ysgol newydd arfaethedig yn cael ei hadolygu, er mwyn ystyried nifer o ffactorau gan gynnwys y cyfnod ymgynghori.	3	1%

6.	Ffafrio ysgol fach Roedd ymatebwyr yn gwerthfawrogi'r angen am adeilad ysgol newydd ond yn gobeithio y gellid cadw manteision ysgol fach a'i hethos.	Mae'r Awdurdod Lleol o'r farn y gellid cadw ethos yr ysgol fach o fewn datblygiad newydd yr ysgol a byddai'n annog y ddwy ysgol i gydweithio i gryfhau ac adeiladu ar berthnasoedd sefydledig.	2	0.4%
7.	Pwysau Ariannol Nododd ymatebwyr eu bod yn llwyr gefnogi'r cynnig, a hefyd dywedasant nad oedd ysgolion bach yn gynaliadwy oherwydd y costau rhedeg uchel a'r baich ariannol oedd arnynt	Mae'r gefnogaeth yn cael ei nodi.	2	0.4%
8.	Enw'r Ysgol Newydd Nododd ymatebwyr fod angen cynnwys a dathlu'r ddwy ysgol a'u cymunedau yn enw'r ysgol newydd.	Er bod yr Awdurdod Lleol yn cefnogi'r syniad bod enw'r ysgol newydd yn adleisio'r ddwy ysgol/cymuned, nid oes ganddo'r pŵer i orfodi hyn. Penderfyniad i Gorff Llywodraethu'r ysgol fydd enw'r ysgol newydd.	1	0.2%
9.	Addysg Disgyblion yn y Dyfodol Roedd ymatebwyr yn cydnabod byddai'r cynnig yn cefnogi datblygiad model addysg oedd yn addas ar gyfer y dyfodol. Roedd ymatebwyr yn cydnabod byddai buddsoddi'n gwella	Os derbynnir y cynnig, bydd ei weithredu'n cefnogi'r gwaith o ddatblygu rhwydwaith ysgolion sy'n effeithiol yn addysgol, yn effeithlon o ran adnoddau ac yn gynaliadwy yn y tymor hir. Yn bwysicaf oll, bydd yn sicrhau model cynaliadwy o ddarpariaeth ddysgu sy'n diwallu anghenion a dyheadau pob plentyn yn awr ac yn y dyfodol.	1	0.2%

	cyfleusterau addysg i ddisgyblion.			
10.	Cyfleusterau Cymunedol Nododd ymatebwyr fod angen sicrhau bod yr ysgol newydd yn cynnwys cyfleusterau y gellid eu rhannu â'r gymuned.	Bydd yr ysgol newydd yn cael ei chynllunio mewn modd sy'n hwyluso defnydd cymunedol. Byddai'r buddsoddiad arfaethedig o fudd i'r ddwy gymuned drwy alluogi rhannu defnydd o'r cyfleusterau y tu allan i oriau ysgol.	1	0.2%
11.	Y sefyllfa bresennol Nododd ymatebwyr, er eu bod yn llwyr gefnogi'r cynnig i fuddsoddi mewn ysgol newydd ar gyfer Ysgol Gwenllian, nad oeddent yn cefnogi cau Ysgol Mynyddygarreg.	Fel rhan o'i rwymedigaeth statudol i adolygu nifer a mathau'r lleoedd sydd ar gael yn ei ysgolion, mae'r Cyngor Sir wedi mabwysiadu rhaglen eang ei chwmpas a luniwyd i wella adeiladau ysgolion ac i hyrwyddo cyfleoedd dysgu. Mae'r strategaeth yn adlewyrchu'r weledigaeth a'r polisiâu a sefydlwyd gan y Cyngor Sir sy'n cwmpasu'r angen i ddarparu gwasanaethau sy'n cyrraedd safonau clir – o ran cost ac ansawdd – a hynny yn y modd mwyaf darbodus ac effeithiol. Os caiff ei weithredu, bydd y cynnig hwn yn gwireddu'r uchelgais hwn ac yn darparu darpariaeth addysgu a dysgu ar gyfer yr 21ain Ganrif i gymunedau Mynyddygarreg a Gwenllian.	1	0.2%
12.	Cyflwr ac Addasrwydd Adeilad Presennol yr Ysgol Roedd ymatebwyr yn cydnabod cyfyngiadau ymestyn neu addasu adeilad ysgol presennol Ysgol Mynyddygarreg oherwydd oedran a lleoliad yr adeilad.	Mae'r gefnogaeth yn cael ei nodi.	1	0.2%

Pryderon a Godwyd				
1.	Effaith ar y Gymuned Mynegodd ymatebwyr bryder am effaith cau'r ysgol ar y gymuned. Nododd ymatebwyr fod gan yr ysgol hanes cyfoethog a'i bod yn cael ei gwerthfawrogi gan y gymuned a'r teuluoedd. Disgwylir hefyd i nifer fawr o dai newydd gael eu hadeiladu yn ystod y blynyddoedd nesaf a fyddai'n rhoi disgyblion ychwanegol i'r ysgol.	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod mai un o brif anfanteision derbyn y cynnig yw colli presenoldeb ysgol yng nghymuned Mynyddygarreg. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod Lleol o'r farn bydd y cynnig yn gwella mynediad cymuned Mynyddygarreg i gyfleusterau cymunedol, addysgu, a dysgu sy'n perthyn i'r 21ain ganrif drwy rannu defnydd. Prif ddiben ysgol yw addysgu'r disgyblion hyd at y safonau gorau posibl, ac nid yw'n rhesymol disgwyl i ysgolion ysgwyddo'r baich ehangach o'r effaith ar y gymuned. Yn y pen draw, nid yw ffactorau economaidd a chymdeithasol yn faterion addysgol, ac ni ellir caniatáu iddynt beryglu addysg plant. Er bod y rhan fwyaf o rieni yn anfon eu plentyn i'w hysgol dalgylch leol, mae hawl gan rieni i ddatgan eu bod yn ffafrio ysgolion eraill. O ganlyniad, nid yw nifer fawr o dai newydd o reidrwydd yn denu nifer fawr o ddisgyblion newydd i ysgol y dalgylch.	165	35%
2.	Y sefyllfa bresennol Nododd ymatebwyr y dylai'r ddwy ysgol aros ar agor a dylid ffurfioli'r ffederasiwn anffurfiol presennol.	Fel rhan o'i rwymedigaeth statudol i adolygu nifer a mathau'r lleoedd sydd ar gael yn ei ysgolion, mae'r Cyngor Sir wedi mabwysiadu rhaglen eang ei chwmpas a luniwyd i wella adeiladau ysgolion ac i	149	31%

	Canmolodd ymatebwyr yr ysgol a'r ddarpariaeth addysg ragorol yn Ysgol Mynyddygarreg ac ailadrodd na ddylai gau.	hyrwyddo cyfleoedd dysgu. Mae'r strategaeth yn adlewyrchu'r weledigaeth a'r polisiau a sefydlwyd gan y Cyngor Sir sy'n cwmpasu'r angen i ddarparu gwasanaethau sy'n cyrraedd safonau clir – o ran cost ac ansawdd – a hynny yn y modd mwyaf darbodus ac effeithiol. Os caiff ei weithredu, bydd y cynnig hwn yn gwireddu'r uchelgais hwn ac yn darparu darpariaeth addysgu a dysgu ar gyfer yr 21ain Ganrif i gymunedau Mynyddygarreg a Chydsweli.		
3.	Effaith ar Amserau a Phellter Teithio Disgyblion Nododd ymatebwyr y byddai'r cynnig yn cael effaith niweidiol ar allu disgyblion i gerdded i'r ysgol a'r trefniadau cludiant teuluol presennol. Mynegwyd pryderon am ddiogelwch disgyblion wrth gerdded o ddalgylch presennol Ysgol Mynyddygarreg i safle arfaethedig yr ysgol newydd (sy'n golygu croesi ffordd osgoi brysur) a goblygiadau teithio cynyddol ar yr Ôl Troed Carbon. Nododd ymatebwyr fod hyn yn mynd yn groes i Bolisi CSC.	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y gallai gweithredu'r cynnig effeithio ar drefniadau trafndiaeth a theithio presennol disgyblion a theuluoedd. Os caiff y cynnig ei weithredu, mae tua 2.4 milltir rhwng Ysgol Mynyddygarreg a'r safle arfaethedig a ffefrir ar gyfer yr ysgol newydd. Darperir cludiant yn unol â Pholisi Cludiant Ysgol y Cyngor.	121	25%

4.	Ffafrio ysgol fach Nododd ymatebwyr eu bod yn ffafrio ysgolion bach a manteision y math hwn o ddarpariaeth e.e. • Dosbarthiadau oedran cymysg • Dosbarthiadau bach • Cymhareb Athro-Disgybl • Staff a disgyblion yn gyfarwydd â'i gilydd	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y gallai rhieni fod yn ffafrio'r math o addysg y maent yn dymuno i'w plentyn ei derbyn. 'Gall rhieni fynegi eu bod yn dewis ysgol nad yw'n ysgol ddynodedig y dalgylch. Os dilynir y gweithdrefnau cywir ac os nad yw nifer y disgyblion yn fwy na'r nifer y caniateir i'r ysgol ei derbyn, bydd lle yn cael ei roi.' Derbyn i Ysgolion: Llyfryn Gwybodaeth i Rieni 2021 - 2022. Rhaid rhoi sylw dyledus i'r manteision cymdeithasol ac addysgol posibl sydd ar gael i blant drwy ddysgu a gweithio mewn partneriaeth ag ystod ehangach o gyfoedion a staff. Gall disgyblion ddysgu gan gyfleoedd i gydweithio ac adeiladu perthnasoedd mewn pob math o ddosbarthiadau, boed yn grwpiau cymysg neu o'r un oedran. Gwnaed llawer o ymchwil i effaith maint dosbarthiadau, ond mae llawer o'r ymchwil yn anghyson. Meddai Andreas Schleicher, Cyfarwyddwr Addysg a Sgiliau'r Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD): "Ym mhob man, mae athrawon, rhieni a llunwyr polisi yn ffafrio dosbarthiadau bach gan ddweud eu bod yn allweddol i addysg well a mwy personol ac	96	20%

		eto, nid yw canlyniadau Pisa yn dangos unrhyw berthynas rhwng maint dosbarthiadau a deilliannau dysgu, dim o fewn gwledydd nac ar draws gwledydd.”		
5.	Dim rheswm Nid oedd rhai ymatebwyr wedi rhoi rheswm dros eu pryderon.		53	11%
6.	Effaith ar y Gymraeg Mynegodd ymatebwyr bryder byddai cymuned Mynyddygarreg yn colli ei threftadaeth Gymraeg mewn cyfnod pan oedd Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo'r iaith i annog mwy o siaradwyr Cymraeg. Ysgol Mynyddygarreg yw'r unig ysgol cyfrwng Cymraeg fach yn yr ardal a gallai ei chau arwain at ddisgyblion yn dewis ysgol cyfrwng Saesneg arall.	Fel rhan o'r cynnig, bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn parhau i gael eu haddysg drwy'r trefniadau iaith cyfrwng Cymraeg presennol. Os gweithredir y cynnig, bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod disgyblion Ysgol Mynyddygarreg yn symud i'r datblygiad ysgol newydd, lle byddai disgyblion yn gallu parhau â'u taith addysg cyfrwng Cymraeg. Caiff statws iaith pob ysgol ei adolygu fel rhan o'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg – ac wrth i fwy o ysgolion deithio ar hyd y continwmm iaith. Bydd yr adolygiad hwn yn berthnasol i ysgolion cyfrwng Saesneg bach yn ogystal â phob ysgol arall.	50	10%
7.	Pryderon ynghylch ysgolion/dosbarthiadau mawr Nododd ymatebwyr bryderon na fyddai disgyblion yn ymdopi/ffynnu mewn ysgol	Gall disgyblion ddatblygu a ffynnu ym mhob math o ddosbarth. Mae addysg o safon uchel yn cael ei darparu ar hyn o bryd mewn ysgolion mawr iawn.	39	8%

	fawr ac roeddent o'r farn nad oedd dosbarthiadau mawr yn dda ar gyfer addysg disgyblion.	Mae arolygiad Estyn ar gyfer adeilad ysgol newydd â 315 lle a 45 lle meithrin yn Sir Gaerfyrddin yn nodi bod yr ysgol yn darparu 'amgylchedd cartrefol a chynhwysol' sy'n 'cyfrannu at ymdeimlad disgyblion o falchder yn eu gwaith ac o berthyn i'w hysgol.' Maent yn hapus i fynychu'r ysgol, yn ymddwyn yn dda iawn, ac yn datblygu agweddau cadarnhaol at ddysgu.' Mae Rheoliadau Addysg (Maint Dosbarthiadau Babanod) (Cymru) 2013 yn gosod terfyn ar faint dosbarthiadau babanod h.y. blynyddoedd Derbyn, Blwyddyn 1 a Blwyddyn 2. Y terfyn a osodir yw'r uchafswm o 30 o ddisgyblion mewn dosbarth babanod ar unrhyw adeg pan gaiff sesiwn ddysgu arferol ei chynnal gan un athro (neu, os cynhelir y sesiwn gan fwy nag un athro, uchafswm o 30 disgybl i bob athro). Felly, mae holl Ysgolion Cyngor Sir Caerfyrddin wedi'u rhwymo'n gyfreithiol i gadw maint dosbarthiadau Babanod i derfyn o 30 o ddisgyblion. Er nad oes deddfwriaeth sy'n cyfyngu dosbarthiadau Cyfnod Allweddol 2 i 30 neu lai, mae gan Lywodraeth Cymru darged o sicrhau bod plant 7 i 11 oed yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o 30 o blant ar y mwyaf fesul athro ysgol. Penderfynir ar gapasiti ysgolion drwy ddefnyddio dull Llywodraeth Cymru ar gyfer Mesur Capasiti		
--	---	--	--	--

		Ysgolion yng Nghymru. Mae'r dull hwn yn darparu dull cadarn a chyson o asesu capasiti ysgolion, ac, yn dilyn hynny, capasiti maint dosbarthiadau. Mae'r fethodoleg hon yn defnyddio fformiwla i ddarparu asesiad realistig a chyson o gapasiti'r holl ysgolion cynradd. Nod yr Awdurdod Lleol yw cael dosbarthiadau o faint addas sydd heb fwy na dau o grwpiau blwyddyn fesul dosbarth ac nad ydynt yn rhychwantu cyfnodau allweddol y cwricwlwm. Mae llawer o fanteision hefyd i ysgolion sydd â mwy o ddisgyblion gan gynnwys: • Arbedion maint – e.e. defnydd mwy effeithlon ac effeithiol o adnoddau ariannol • Mwy o gyfle i gymdeithasu ag ystod ehangach o ddisgyblion a gwell cyfle i allu dewis eu ffrindiau a/neu gael cylch ehangach o ffrindiau • Gwell cyfle i allu cymryd rhan mewn amrywiaeth ehangach o dimau chwaraeon a diwylliannol, gyda'r cymhelliant ychwanegol o gystadleuaeth 'gyfeillgar' • Mwy o gyfle i allu gweithio gyda disgyblion o allu tebyg		
8.	Safonau Addysg Cwestiynodd ymatebwyr y gwahaniaeth yn safonau addysg y ddwy ysgol a thynnu sylw at y ffaith bod	Mae'r broses categoraiddio ysgolion genedlaethol wedi'i hatal ers 2020 ac felly nid yw'n briodol gwneud sylwadau ar hen ddata.	38	8%

	Mynyddygarreg yn ysgol â sgôr werdd.			
9.	Llwyddiant Cylch Meithrin Mynyddygarreg Nododd ymatebwyr fod y Cylch Meithrin yn llwyddiannus iawn ac y gallai gefnogi'r cynnydd yn nifer y disgyblion yn yr ysgol. Roedd ymatebwyr yn pryderu hefyd byddai'r Cylch Meithrin yn colli ei gartref a byddai'r gymuned yn colli gwasanaeth gwerthfawr pe bai'r cynnig i gau Ysgol Mynyddygarreg yn cael ei weithredu.	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod pwysigrwydd y Cylch Meithrin ar gyfer addysg a datblygiad plant. Er bod yr Awdurdod Lleol yn cydnabod y gallai'r Cylch Meithrin gefnogi nifer y disgyblion, mae cynaliadwyedd Ysgol Mynyddygarreg yn y dyfodol wedi cael ei ystyried am sawl rheswm gan gynnwys cyllideb yr ysgol, cyflwr ac addasrwydd yr adeilad/adnoddau, a'r cynnig i ddarparu ysgol newydd ar gyfer Ysgol Gwenllian sy'n rhoi cyfle i ddisgyblion Mynyddygarreg elwa ar hynny. Felly, nid yw peidio â chynnal Ysgol Mynyddygarreg yn dibynnu ar nifer y disgyblion yn unig. Nid yw datblygiad yr ysgol newydd arfaethedig yn cynnwys lle i'r Cylch Meithrin na darpariaeth gofal plant. Os gweithredir y cynnig, byddai'r Awdurdod Lleol yn gweithio gyda'r Cylch Meithrin i edrych ar y gwahanol opsiynau sydd ar gael iddynt.	35	7%
10.	Cyflwr ac Addasrwydd Adeiladau Presennol yr Ysgol Soniodd ymatebwyr sut oedd diffyg buddsoddiad gan yr	Mae cyfrifoldeb ar Gyrrff Llywodraethu Ysgolion i gynnal a chadw ysgolion, yn ogystal â'r Awdurdod Lleol.	30	6%

	Awdurdod Lleol wedi caniatáu i gyflwr ac addasrwydd adeilad Ysgol Mynyddygarreg ddirywio i sefyllfa lle ystyrid mai cau oedd yr opsiwn a ffeirir.	Cyfrifoldeb yr Awdurdod Lleol yw gwaith CYFALAF ei natur a byddai unrhyw waith gofynnol arall yn REFENIW ei natur ac felly cyfrifoldeb yr ysgol fyddai. Mae'r gyllideb ar gyfer gwaith cynnal a chadw CYFALAF mawr mewn ysgolion dan bwysau difrifol ac mae gwaith brys yn cael ei flaenoriaethu'n flynyddol ar draws yr ystâd ysgolion. Cymeradwyodd y Bwrdd Gweithredol Raglen Moderneiddio Addysg ddiwygiedig a Band B Ysgolion yr 21ain Ganrif ar 18 Rhagfyr 2017, lle cymeradwywyd mynd ar drywydd cyllid grant (gan Lywodraeth Cymru) ar gyfer cyfanswm o 19 o brosiectau unigol am gyfanswm o £129.5m a oedd yn cynnwys cynllun ar gyfer Ysgol Gwenllian. Oherwydd yr heriau a wynebir yn Ysgol Mynyddygarreg, byddai'n annhebygol o ddenu cyllid Llywodraeth Cymru gan na fyddai'n cael ei hystyried yn ddigon strategol, o gofio bod ysgol newydd ar gyfer Ysgol Gwenllian yn cael ei chynnig ar gyfer yr ardal.		
11.	Ymgynghori yn ystod pandemig Nid oedd ymatebwyr yn credu bod ymgynghori yn ystod pandemig yn briodol. Nid oeddent yn teimlo bod y gofynion oedd ynghlwm wrth	Mae'r Awdurdod Lleol yn sylweddoli bod y 21 mis diwethaf wedi bod yn hynod anodd i deuluoedd. Hoffai'r Awdurdod Lleol sicrhau rhanddeiliaid bod yr ymgynghoriad wedi'i baratoi a'i gynnal yn unol â	25	5%

	gadw pellter cymdeithasol yn caniatáu ymgynghoriad llawn a thryloyw. Soniodd rhai ymatebwyr am yr anhawster roeddent wedi'i gael i ymuno â'r cyfarfodydd rhithwir. Nododd ymatebwyr effaith niweidiol ymgynghori yn ystod pandemig ar iechyd meddwl a llesiant rhanddeiliaid.	gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru (2018) a'r canllawiau ar 'Newidiadau i'r Cod Trefniadaeth Ysgolion mewn ymateb i'r argyfwng coronafeirws' a gyhoeddwyd ar 8 Ionawr 2021, a oedd yn caniatáu i ymgynghoriadau ag ysgolion barhau yn ystod y cyfnod hwn. Roedd y canllawiau hyn yn cynnwys newidiadau dros dro i rai o ofynion y Côt Trefniadaeth Ysgolion ac yn rhoi cyngor i Awdurdodau Lleol am ymgynghori ar gynigion trefniadaeth ysgolion yn ystod yr argyfwng coronafeirws (COVID-19). Yn dilyn hynny, ar 16 Chwefror 2021 cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau pellach ar ymgynghori ynghylch cynigion trefniadaeth ysgolion yn ystod pandemig y Coronafeirws. Mewn ymateb i'r canllawiau hyn, yn dilyn cyfarfod o'r Bwrdd Gweithredol ar 22 Chwefror 2021, penderfynwyd ymestyn y cyfnod ymgynghori ar gyfer y cynnig tan 1 Mawrth 2021. Cafodd y cyfnod ymgynghori ei ymestyn ymhellach ar 1 Mawrth i 16 Gorffennaf 2021, wedi i'r Bwrdd Gweithredol ystyried rhybudd o gynnig a gyflwynwyd i'r Cyngor Sir ar 10 Chwefror 2021. Oherwydd goblygiadau parhaus pandemig y coronafeirws yn ystod y cyfnod ymgynghori, rhoddodd yr Awdurdod Lleol gyfle i ymgynghoreion fynychu sesiynau galw heibio rhithwir yn lle cyfarfodydd wyneb yn wyneb. Roedd hwn yn gyfle i ymgynghoreion ofyn cwestiynau, mynegi eu barn a		
--	--	---	--	--

		thrafod y cynnig gyda swyddogion yr Awdurdod Lleol. Er derbyn na fyddai pob rhanddeiliad yn gallu cael mynediad i sesiwn galw heibio rithwir, rhoddwyd cyfle i bob ymgynghorai gyflwyno ei farn neu ofyn cwestiynau drwy lythyr, ffôn neu e-bost. Er bod manteision cyfarfodydd wyneb yn wyneb yn cael eu cydnabod, mewn ymateb i'r pandemig, addasodd yr awdurdod lleol ei ddulliau ymgysylltu er mwyn sicrhau bod yr ymgynghoriad mor hygyrch â phosibl i bawb. Mae llawer o'r dulliau hyn wedi bod hyd yn oed yn fwy llwyddiannus na chyfarfodydd traddodiadol wyneb yn wyneb a dulliau blaenorol a ddefnyddiwyd mewn ymgynghoriadau hanesyddol. Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau i addasu ei ddulliau cyfathrebu i ddiwallu anghenion rhanddeiliaid.		
12.	Safon y Ddogfen Ymgynghori a gwybodaeth anghywir Teimlai'r ymatebwyr fod y Ddogfen Ymgynghori yn rhagfarnllyd ac yn cynnwys gwybodaeth ffug/camarweiniol. Nid oedd ymatebwyr yn credu bod y ddogfen Ymgynghori wedi ystyried egwyddorion polisi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.	Mae'r ddogfen ymgynghori a luniwyd yn cydymffurfio â'r canllawiau fel y'u nodir yn y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018) Mae'r holl ddata a gwybodaeth yn y Ddogfen Ymgynghorol yn gywir ac wedi'i seilio ar Ddata Cyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD). Mae'r holl ddata a gynhwysir yn y Ddogfen Ymgynghorol wedi ei nodi fel gofyniad yn y Côt Trefniadaeth Ysgolion (2018).	20	4%

	Roedd ymatebwyr yn beirniadu ansawdd a dyfnder y wybodaeth a gafwyd gan swyddogion mewn ymateb i ymholiadau a godwyd.	Er bod yr awdurdod lleol yn nodi'r sylwadau a wnaed, rhaid ailadrodd bod yr holl atebion a roddwyd mewn ymateb i ymholiadau a godwyd drwy sesiynau galw heibio neu ddulliau eraill yn seiliedig ar wybodaeth ffeithiol a chywir.		
13.	Pwysau Ariannol Roedd ymatebwyr yn credu bod y cynnig yn cael ei weithredu am resymau ariannol ac er mwyn osgoi buddsoddi yn Ysgol Mynyddygarreg. Mynegwyd pryder hefyd fod y diffyg yng nghyllideb yr ysgol yn cael ei ddefnyddio fel rheswm dros gau, pan oedd gyda chi ysgolion yn y Sir oedd mewn diffyg llawer mwy.	Gwnaed y penderfyniad i beidio â chynnal Ysgol Mynyddygarreg yn seiliedig ar nifer o ffactorau unigol gan gynnwys niferoedd ac amcanestyniadau disgyblion, cyllideb yr ysgol, cyflwr ac addasrwydd adeiladau/adnoddau, a'r cynnig i ddarparu ysgol newydd ar gyfer Ysgol Gwenllian sy'n rhoi cyfle i ddisgyblion Mynyddygarreg elwa ar hynny. At hynny, cymeradwyodd y Bwrdd Gweithredol Raglen Moderneiddio Addysg ddiwygiedig a Rhaglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif (Band A) ar 18 Rhagfyr 2017, pryd cymeradwywyd mynd ar drywydd cyllid grant (gan Lywodraeth Cymru) ar gyfer cyfanswm o 19 o brosiectau unigol am gyfanswm gwerth o £129.5m a oedd yn cynnwys dau gynllun ar wahân ar gyfer Cydweli. Oherwydd nifer isel y disgyblion yn Ysgol Mynyddygarreg, mae'n annhebygol y byddai cais am gyllid i adnewyddu'r ysgol yn llwyddiannus gan na fyddai hyn yn cael ei ystyried yn ddigon strategol, o gofio bod dau brosiect buddsoddi arall ar waith yn yr ardal.	20	4%

14.	Dewis Ysgol Fach yn y Dyfodol Roedd ymatebwyr yn credu bod cau'r ysgol yn cyfyngu ar hawliau dynol rhieni a disgyblion i ddewis y ddarpariaeth addysg gynradd oedd orau ganddynt. Roedd llawer yn credu, drwy gau Ysgol Mynyddgarreg, na fyddai rhieni'n gallu dewis ysgol fach mwyach.	Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y gallai rhieni fod yn ffafrio'r math o addysg y maent yn dymuno i'w plentyn ei derbyn. 'Gall rhieni fynegi eu bod yn dewis ysgol nad yw'n ysgol ddynodedig y dalgylch. Os dilynir y gweithdrefnau cywir ac os nad yw nifer y disgyblion yn fwy na'r nifer y caniateir i'r ysgol ei derbyn, bydd lle yn cael ei roi.' Derbyn i Ysgolion: Llyfryn Gwybodaeth i Rieni 2021 - 2022. Mae rhagor o wybodaeth am bolisi derbyniadau yr Awdurdod Lleol ar gael yn llyfryn Cyngor Sir Caerfyrddin Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni 2021-2022.	17	3%
15.	Newid yn yr Ystod Oedran Teimlai'r ymatebwyr y dylid newid ystod oedran Ysgol Mynyddgarreg o 4-11 i 3-11 gan eu galluogi i gynnig darpariaeth Feithrin ran-amser a chynyddu nifer y disgyblion yn yr ysgol. Byddai hyn hefyd yn alinio'r ddarpariaeth ag un Ysgol Gwenllian.	Mae cyfuniad o ysgolion cynradd 3-11 a 4–11 yn yr awdurdod ac mae adolygiad yn cael ei gynnal ar ddarpariaeth feithrin ar hyn o bryd, a disgwylir i adroddiad gael ei gyflwyno i aelodau etholedig yn y 6 mis nesaf i'w ystyried. Pe bai pob ysgol yn yr awdurdod yn 3-11 yna byddai perygl bod darparwyr nas cynhelir yn mynd yn anghynaliadwy. Mae'n bwysig bod yr awdurdod yn ystyried sut y byddai ei bolisiau'n effeithio ar ddarparwyr preifat.	16	3%

16.	Effaith y Cynnig ar y Dref a Thrigolion Cydweli Nododd ymatebwyr bryderon ynghylch y traffig cynyddol yng Nghydsweli yn ystod amseroedd gollwng a chasglu, mewn tref lle mae'r traffig yn drwm eisoes.	Fel rhan o'r broses gynllunio, cynhelir Asesiad Effaith Traffig i ganfod effaith datblygiad newydd yr ysgol ar y seilwaith cyfagos. Dadansoddiad technegol o'r problemau traffig a'r materion diogelwch sy'n ymwneud â datblygiad newydd yw Asesiad Effaith Traffig. Bydd canlyniad yr asesiad yn pennu pa fesurau a roddir ar waith i sicrhau bod gwelliannau i'r briffordd yn cael eu gwneud os oes angen.	16	3%
17.	Symud i Ysgolion Eraill Mynegodd ymatebwyr bryder, gan na fyddai safle arfaethedig yr ysgol newydd o fewn pellter cerdded i drigolion Mynyddgarreg, y gallai rhieni ddewis anfon eu plant i ysgol arall yn hytrach nag i Ysgol Gwenllian. Soniodd rhai ymatebwyr y byddent yn ystyried addysgu eu plant yn y cartref.	Os gweithredir y cynnig, bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn symud i'r ysgol newydd pan fydd wedi'i chwblhau. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod Lleol hefyd yn cydnabod bod gan rieni hawl i ddatgan pa ysgol maent yn ei ffafrio wrth ddewis ysgol ar gyfer eu plentyn. Os bydd rhieni'n dymuno dewis ysgol arall ar gyfer eu plant, gallant wneud hynny yn unol â Pholisi Derbyn i Ysgolion 2022-2023.	13	3%
18.	Dyluniad yr ysgol newydd Roedd ymatebwyr yn cwestiynu dyluniad yr ysgol newydd, a'r cyfleusterau yn benodol - pam nad oedd lle wedi'i neilltuo i'r Cylch	Os gweithredir y cynnig, byddai mwy o fanylion am ddyluniad a chyfleusterau'r datblygiad ysgol newydd ar gael i randdeiliaid wrth i'r cynllun fynd drwy ei gamau datblygu.	10	2%

	Meithrin. Mynegwyd pryder hefyd fod y cynlluniau wedi'u diwygio a bod y cynlluniau gwreiddiol yn darparu lle i'r Cylch Meithrin.	Bydd yr ysgol newydd yn cael ei chynllunio i ddarparu ar gyfer y nifer gofynnol o ddisgyblion ac yn cael y cyllid, yr adnoddau a'r staff priodol. Ers cyflwyno dyluniadau gwreiddiol yr ysgol rai blynyddoedd yn ôl, mae nifer y lleoedd yn yr ysgol wedi'i adolygu a'i ddiweddarau. Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod pwysigrwydd y Cylch Meithrin ar gyfer addysg a datblygiad plant. Os gweithredir y cynnig, byddai'r Awdurdod Lleol yn trafod y posibilïadau oedd ar gael i'r Cylch Meithrin o ran lleoliad yn y dyfodol gyda'r cynrychiolydd priodol.		
19.	Enw'r Ysgol Newydd Nododd ymatebwyr bwysigrwydd sicrhau bod gan yr ysgol newydd enw newydd a fyddai'n cynnwys Ysgol Mynyddygarreg.	Er bod yr Awdurdod Lleol yn cefnogi'r syniad bod enw'r ysgol newydd yn adleisio'r ddwy ysgol/cymuned, nid oes ganddo'r pŵer i orfodi hyn. Penderfyniad i Gorff Llywodraethu'r ysgol fydd enw'r ysgol newydd.	10	2%
20.	Effaith y Cynnig/Sïon Mynegodd ymatebwyr bryder bod Ysgol Mynyddygarreg wedi bod yn gweithredu dan y bygythiad o gau ers blynyddoedd lawer a bod y bygythiad/sïon hyn wedi effeithio ar allu'r ysgol i ddenu disgyblion newydd.	Er bod yr Awdurdod Lleol yn cydnabod effaith niweidiol sïon o'r fath - mae bod yn agored ac yn dryloyw yn allweddol i ymgynghori effeithiol, er mwyn i rieni ystyried beth sydd orau i'w plentyn yn y tymor hir.	4	0.8%

21.	Amseru'r Ymgynghoriad Gofynnodd ymatebwyr pam roedd y cynnig i gau Ysgol Mynyddygarreg wedi ei gynnwys mor hwyr yn y broses, pan allai'r cynnig am adeilad newydd ar gyfer Ysgol Gwenllian fod wedi cael ei ddatblygu heb y cau hwn.	Mae amseriad gweithredu'r cynnig wedi'i gynllunio i sicrhau bod cyn lleied o darfu â phosibl a bod disgyblion Ysgol Mynyddygarreg ac Ysgol Gwenllian yn symud yn hwylus. Os gweithredir y cynnig, pan peidir â chynnal Ysgol Mynyddygarreg, caiff yr holl ddisgyblion eu cofrestru yn Ysgol Gwenllian a fydd yn gweithredu ar y ddau safle. Bydd hyn yn caniatáu i staff a disgyblion ar y ddau safle addasu i ffyrdd newydd o weithio cyn symud i'r adeilad ysgol newydd.	4	0.8%
22.	Gwrth-ddweud Polisi Nododd ymatebwyr fod y cynnig yn gwrth-ddweud polisi Llywodraeth Cymru ar y rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgolion gwledig.	Mae ail rifyn Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018) yn nodi trefniadau arbennig ar gyfer ysgolion gwledig (a ddiffinnir yn y Côd), o ran sefydlu rhagdybiaeth drefniadol yn erbyn cau ysgolion gwledig. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i gynigwyr ddilyn set fanylach o weithdrefnau a gofynion wrth lunio cynnig i gau ysgol wledig ac wrth ymgynghori ynghylch a phenderfynu a ddylid gweithredu cynnig i gau ysgol wledig. Mae rhestr o ysgolion gwledig Sir Gaerfyrddin fel y'i diffinnir gan Lywodraeth Cymru i'w gweld ar dudalen 78 o'r Côd Trefniadaeth Ysgolion (2018) Nid yw Ysgol Mynyddygarreg yn cael ei diffinio fel ysgol wledig yn ôl y cod.	3	0.6%

23.	Safleoedd ysgol diangen Gofynnodd ymatebwyr beth fyddai'n digwydd i'r hen safleoedd ysgol.	Os mabwysiedir y cynnig, trosglwyddir unrhyw eiddo afraid i'r Is-adran Adfywio er mwyn gweithredu'r gweithdrefnau a amlinellwyd yn y polisi ynghylch Defnyddio yn y Dyfodol/Gwaredu Tir ac Adeiladau Afraid o ganlyniad i'r Rhaglen Moderneiddio Addysg. Datblygwyd y polisi hwn er mwyn gallu cynnig yr ased i'r gymuned yn gyntaf oll cyn gosod y safle ar y farchnad agored. Byddai unrhyw dderbyniadau cyfalaf a geir o ganlyniad i'r cynnig yn cael eu hailfuddsoddi yn y Rhaglen Moderneiddio Addysg.	3	0.6%
24.	Disgyblion ADY Roedd ymatebwyr yn credu byddai disgyblion ag ADY yn cael trafferth gyda'r newid, ac wedi holi sut byddai disgyblion yn cael eu cefnogi. Credir bod ysgolion bach yn well ar gyfer disgyblion sydd angen addysgu un i un.	Polisi Cyngor Sir Caerfyrddin yw y dylai ei holl ysgolion fod yn gynhwysol, a bod plant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu haddysgu mewn lleoliad prif ffrwd ochr yn ochr â'u cyfoedion ble bynnag y bo modd. Ni ddylai maint yr ysgol a'r ystafell ddosbarth fod yn ffactor pan fydd ysgolion yn darparu dull dysgu sy'n canolbwyntio ar unigolion a gefnogir gan becynnau dysgu personol gydag ymyriadau, strategaethau a chyfleoedd wedi'u targedu'n unigol a'r cymorth angenrheidiol i'w darparu.	2	0.4%

Sylwadau Estyn ynghylch y Cynnig

Ymateb Estyn i'r cynnig i adolygu darpariaeth addysg gynradd yn ardaloedd Mynyddgarreg a Gwenllian

Cyflwyniad

Paratowyd yr adroddiad hwn gan Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'i Chod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori i Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn o ran materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried yr agweddau addysgol ar y cynnig ac mae wedi llunio'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigiwr a gwybodaeth ychwanegol arall fel data gan Lywodraeth Cymru a barn y Consortia Rhanbarthol sy'n cyflwyno gwasanaethau gwella ysgolion i'r ysgolion yn y cynnig.

Crynodeb/ Casgliad

Mae'r cynnig hwn gan Gyngor Sir Gâr, sef adolygu darpariaeth addysg gynradd yn ardaloedd Mynyddgarreg a Gwenllian. Yn fwy penodol, nod y cynnig yw:

- Cau Ysgol Gynradd Mynyddgarreg o 31 Awst, 2021.
- 1 Medi, 2021, bydd yr holl ddisgyblion yn cael eu cofrestru yn Ysgol Gymraeg Gwenllian sy'n gweithredu ar ddau safle (Ysgol Gymraeg Gwenllian a hen Ysgol Gynradd Mynyddgarreg).
- Ailddynodi dalgylch Ysgol Gymraeg Gwenllian i gynnwys dalgylch blaenorol Ysgol Gynradd Mynyddgarreg o 1 Medi, 2021.
- Adleoli Ysgol Gymraeg Gwenllian i safle newydd a chynyddu ei chapasiti i 210, a 30 o leoedd meithrin o fis Medi 2023, pan gynigir meddiannu'r ysgol newydd.

Mae Estyn o'r farn fod y cynnig hwn yn annhebygol o gael effaith niweidiol gyffredinol ar safon y ddarpariaeth addysg yn yr ardal.

Disgrifiad a manteision

Mae'r darparwr wedi rhoi rhesymeg ymddangosiadol glir ar gyfer y cynnig, sef lleihau nifer y lleoedd dros ben a gwella cyflwr yr adeiladau yn Ysgol Gynradd Mynyddgarreg ac Ysgol Gymraeg Gwenllian, trwy gyfuno'r ddwy ysgol a'u hadleoli i ysgol newydd wedi'i hadeiladu'n bwrpasol ar safle gwahanol. Hefyd, bwriedir y bydd y cynnig yn mynd i'r afael â phroblemau cyllidebol.

Mae'r Cyngor wedi amlinellu manteision ac anfanteision disgwylledig y cynnig. Mae'r manteision yn canolbwyntio'n bennaf ar fanteision ysgol wedi'i hadeiladu o'r newydd, gan sicrhau darpariaeth cyfrwng Cymraeg ddigonol i fodloni'r galw a lleihau lleoedd dros ben. Mae'r anfanteision yn cynnwys sicrhau cyllid ac amser teithio cynyddol i rai disgyblion.

Mae'r Cyngor wedi cydnabod 3 risg mewn perthynas â'r cynnig ac wedi nodi gwrth-fesurau sy'n ymddangos yn addas i fynd i'r afael â'r risgiau hyn. Fodd bynnag, nid yw'n ymddangos ei fod wedi mynd i'r afael â risg cael niferoedd sylweddol parhaus o leoedd dros ben yn yr ysgol. Capasiti'r adeilad newydd ar y safle newydd yn 2023 fydd 240 o ddisgyblion, yn cynnwys oedran meithrin. Yr amcanestyniadau disgyblion ar gyfer y ddwy ysgol gyda'i gilydd, yn cynnwys oedran meithrin, ar gyfer mis Ionawr 2023, yw 171 o ddisgyblion. Bydd hyn yn golygu 69 o leoedd dros ben ar gyfer disgyblion neu 29%. Nid yw'n glir sut mae'r Cyngor yn bwriadu mynd i'r afael â'r risg hon.

Mae'r Cyngor yn haeru bod 91 o ddisgyblion sy'n byw yn nalgylch Ysgol Gynradd Mynyddygarreg yn mynychu ysgolion eraill, a bod 192 o ddisgyblion sy'n byw yn nalgylch Ysgol Gymraeg Gwenllian yn mynychu ysgolion eraill.

Mae'r Cyngor wedi rhestru nifer o ysgolion eraill sydd wedi eu heffeithio gan y cynnig hwn, ac wedi darparu data ar gyfer yr ysgolion hyn, gan gynnwys niferoedd presennol, niferoedd, capasiti a chyllideb arfaethedig. Nid yw unrhyw un o'r ysgolion hyn wedi cyrraedd eu capasiti, ac ni ddisgwylir iddynt fod felly dros yr ychydig flynyddoedd nesaf. Nid yw'r Cyngor wedi darparu unrhyw sylwadau ynghylch effaith y cynnig ar yr ysgolion hyn, fodd bynnag, mae'n ymddangos na fydd yn cael rhyw lawer o effaith ar fynd i'r afael â phroblem lleoedd dros ben ar draws yr awdurdod lleol.

Mae'r Cyngor wedi ystyried 4 opsiwn amgen ac wedi rhestru manteision ac anfanteision pob opsiwn. Mae wedi rhestru manteision ac anfanteision yr opsiwn ffafriedig hefyd. Mae'n ymddangos bod y rhain yn rhesymol a dilys.

Mae'r Cyngor wedi datgan y bydd trafnidiaeth yn cael ei darparu yn unol â gofynion statudol Mesur Teithio Dysgwyr (Cymru) 2008. Mae dros filltir rhwng Ysgol Gynradd Mynyddygarreg a safle newydd arfaethedig Ysgol Gymraeg Gwenllian. Bydd adeilad ysgol newydd Ysgol Gymraeg Gwenllian wedi'i ddylunio i ymgorffori ardaloedd diogel ar gyfer gollwng a chasglu disgyblion. Os caiff y cynnig ei gymeradwyo, edrychir ar lwybrau diogel i'r ysgol fel rhan o'r Asesiad o'r Effaith ar Drafnidiaeth ar gyfer adeilad yr ysgol newydd. Mae'n ymddangos bod hyn yn rhesymol.

Mae'r Cyngor wedi cynnwys asesiad o'r effaith ar y gymuned ar gyfer y ddwy ysgol, ac wedi nodi rhai meysydd y mae angen mynd i'r afael â nhw. Fodd bynnag, nid yw'n glir sut mae'r Cyngor yn bwriadu mynd i'r afael â'r effaith ar y ddwy gymuned, er enghraifft mae wedi nodi bod Mudiad Meithrin yn defnyddio'r neuadd yn Ysgol Gynradd Mynyddygarreg ar hyn o bryd, ond ni chynigiwyd unrhyw gyfleusterau amgen yn yr ardal leol.

Mae'r Cyngor wedi darparu asesiad o'r effaith ar y Gymraeg, ac yn cyfeirio at ei Gynllun Cymraeg mewn Addysg. Bwriedir y bydd y cynnig yn caniatáu mwy o gyfleoedd i elwa ar addysg cyfrwng Cymraeg yn ardal Cydweli a Mynyddygarreg, a bydd yn sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd, fel bod pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg, fel ei gilydd. Mae'n ymddangos bod hyn yn berthnasol ac yn addas.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Mae'r Cyngor wedi ystyried gwerthusiad o'r trefniadau ffedereiddio anffurfiol presennol, ac wedi cynnwys detholiadau perthnasol o adroddiadau arolygu diweddaraf Estyn ar gyfer y ddwy ysgol. Mae wedi gorffen â sylwadau ar effaith y cynnig ar y ddwy ysgol. Mae hyn yn cynnwys effaith gadarnhaol ar addysgu a lles staff, ac mae hyn yn ymddangos yn rhesymol a dilys.

Mae'r Cyngor wedi darparu asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb hefyd, sy'n ymddangos yn addas, ar y cyfan. Fodd bynnag, mae'r asesiad hwn yn cyfeirio at y term hen ffasiwn, "yn cydymffurfio â'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd" ("DDA compliant"). Yn ychwanegol, mae'n ymddangos mai ychydig iawn o gyfeiriad sydd yn y ddogfen at sut bydd y cynnig yn effeithio ar ddisgyblion ag AAA.

Mae'n ymddangos bod y Cyngor wedi ystyried sut bydd y tarfu ar ddysgwyr yn cael ei leihau i'r eithaf. Yn ystod y cyfnod trosglwyddo, bydd disgyblion yn aros ar safleoedd eu hysgolion presennol o dan reolaeth Ysgol Gymraeg Gwenllian, nes bydd yr adeilad newydd yn barod i dderbyn pob un o'r disgyblion o Ysgol Gynradd Mynyddgarreg ac Ysgol Gymraeg Gwenllian.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i Sylwadau Estyn

Dengys sylwadau Estyn ei fod o'r farn fod y cynnig yn annhebygol o gael effaith niweidiol gyffredinol ar safon y ddarpariaeth addysg yn yr ardal. Mae ei sylwadau'n cynnwys datganiadau cefnogi fel y nodir isod.

Datganiadau o gefnogaeth ar gyfer y cynnig hwn gan Estyn

Mae'r darparwr wedi rhoi rhesymeg ymddangosiadol glir ar gyfer y cynnig.

Mae'r Cyngor wedi cydnabod tair risg mewn perthynas â'r cynnig ac wedi nodi gwrth-fesurau sy'n ymddangos yn addas i fynd i'r afael â'r risgiau hyn.

Mae'r Cyngor wedi ystyried pedwar opsiwn amgen ac wedi rhestru manteision ac anfanteision pob opsiwn. Mae wedi rhestru manteision ac anfanteision yr opsiwn ffafriedig hefyd. Mae'n ymddangos bod y rhain yn rhesymol a dilys.

Materion a godwyd gan Estyn ac ymatebion yr ALI

- 1. Fodd bynnag, nid yw'n ymddangos ei fod wedi mynd i'r afael â risg cael niferoedd sylweddol parhaus o leoedd dros ben yn yr ysgol. Capasiti'r adeilad newydd ar y safle newydd yn 2023 fydd 240, yn cynnwys oedran meithrin. Yr amcanestyniadau disgyblion ar gyfer y ddwy ysgol gyda'i gilydd, yn cynnwys oedran meithrin, ar gyfer mis Ionawr 2023, yw 171 o ddisgyblion. Bydd hyn yn golygu 69 o leoedd dros ben ar gyfer disgyblion neu 29%. Nid yw'n glir sut mae'r Cyngor yn bwriadu mynd i'r afael â'r risg hon.*

Ymateb yr ALI

Wrth ystyried proses yr achos busnes ar gyfer gwneud cais am gyllid, mae angen i Gyngor Sir Caerfyrddin ddangos i Lywodraeth Cymru bod angen darparu adeilad ysgol newydd o gapasiti perthnasol i Ysgol Gwenllian, a fydd yn addas i'r diben am flynyddoedd lawer. Cynhelir yr arfarniad economaidd ar gyfer yr adeilad ysgol newydd am gyfnod o 60 mlynedd a disgwylir y byddai adeilad ysgol newydd yn addas i'r diben ac yn para am gyfnod o'r fath. Wrth ystyried y "ffactor ysgol newydd" y mae angen ei gymhwyso i niferoedd disgyblion pan fydd ysgol newydd yn cael ei hadeiladu neu ei chwblhau i'w meddiannu (a ddangoswyd mewn nifer o ysgolion newydd yn Sir Gaerfyrddin), mae'r Awdurdod Lleol wedi cynnig capasiti o 240 i sicrhau bod adeilad newydd yr ysgol yn addas i'r diben pan gaiff ei gwblhau ac yn y dyfodol.

2. *Mae'r Cyngor wedi rhestru nifer o ysgolion eraill sydd wedi eu heffeithio gan y cynnig hwn, ac wedi darparu data ar gyfer yr ysgolion hyn, gan gynnwys niferoedd presennol, niferoedd, capasiti a chyllideb arfaethedig. Nid yw unrhyw un o'r ysgolion hyn wedi cyrraedd eu capasiti, ac ni ddisgwylir iddynt fod felly dros yr ychydig flynyddoedd nesaf. Nid yw'r Cyngor wedi darparu unrhyw sylwadau ynghylch effaith y cynnig ar yr ysgolion hyn, fodd bynnag, mae'n ymddangos na fydd yn cael rhyw lawer o effaith ar fynd i'r afael â phroblem lleoedd dros ben ar draws yr awdurdod lleol.*

Ymateb yr ALI

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018, mae'r Awdurdod Lleol wedi darparu rhestr o ysgolion y gallai hyn effeithio arnynt ac mae'n cynnwys yr ysgolion dalgylch cyfagos i Ysgol Gwenllian ac Ysgol Mynyddygarreg. Nid yw'n fwriad gan yr Awdurdod Lleol fod y cynnig hwn yn effeithio'n uniongyrchol ar unrhyw ysgol arall, ond mae'n derbyn y gallai fod rhai goblygiadau anuniongyrchol o ganlyniad i ddewis rhieni.

O ran mynd i'r afael â lleoedd gwag ar draws y sir, mae'r Awdurdod Lleol ar hyn o bryd yn cynnal adolygiad cyflawn o'i Raglen Moderneiddio Addysg sy'n cynnwys holl ysgolion y sir a bydd yn ystyried materion fel ysgolion gorlawn a lleoedd gwag.

3. *Mae'r Cyngor wedi cynnwys asesiad o'r effaith ar y gymuned ar gyfer y ddwy ysgol, ac wedi nodi rhai meysydd y mae angen mynd i'r afael â nhw. Fodd bynnag, nid yw'n glir sut mae'r Cyngor yn bwriadu mynd i'r afael â'r effaith ar y ddwy gymuned, er enghraifft mae wedi nodi bod Mudiad Meithrin yn defnyddio'r neuadd yn Ysgol Gynradd Mynyddygarreg ar hyn o bryd, ond ni chynigiwyd unrhyw gyfleusterau amgen yn yr ardal leol.*

Ymateb yr ALI

Petai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo a'i weithredu, bydd yr Awdurdod Lleol yn gweithio gyda'r Cylch Meithrin i edrych ar y gwahanol opsiynau sydd ar gael iddynt.

4. *Mae'r Cyngor wedi darparu asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb hefyd, sy'n ymddangos yn addas, ar y cyfan. Fodd bynnag, mae'r asesiad hwn yn cyfeirio at y term hen ffasiwn, "yn cydymffurfio â'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd." Yn ychwanegol, mae'n ymddangos mai ychydig iawn o gyfeiriad sydd yn y ddogfen at sut bydd y cynnig yn effeithio ar ddisgyblion ag AAA.*

Ymateb yr ALI

Bydd y term diweddaraf Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cael ei ddefnyddio yn ein holl ddogfennau o'r pwynt hwn ymlaen.

Polisi Cyngor Sir Caerfyrddin yw y dylai ei holl ysgolion fod yn gynhwysol, a bod plant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu haddysgu mewn lleoliad prif ffrwd ochr yn ochr â'u cyfoedion ble bynnag y bo modd. Bydd yr ysgol yn dal i gefnogi'r disgyblion hynny sydd ag anghenion addysgol arbennig.

Ymgynghori â'r Disgyblion

Dogfen Ymgynghori Plant a Phobl Ifanc

Darparwyd fersiwn Plant a Phobl Ifanc o'r Ddogfen Ymgynghori i'r ysgol i'w dosbarthu i bob disgybl.

Yn ogystal â'r digwyddiadau ymgynghori â disgyblion a nodir isod, derbyniwyd sylwadau disgyblion drwy'r ymgynghoriad cyffredinol a chawsant eu cynnwys yn y crynodeb o'r ymatebion a gafwyd a'r ymatebion cysylltiedig ag Awdurdodau Lleol, sydd i'w gweld ar dudalennau 5-24.

Digwyddiad Ymgynghori â Disgyblion

Ysgol: Ysgol Gynradd Mynyddgarreg

Dyddiad: 08/02/21

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad gan: Uwch-ymgyngorydd Addysg

Y sawl a gafodd eu cyfweld: Aelodau o Gyngor yr Ysgol (a gynhaliwyd ar-lein)

Sylwadau a nodwyd yn ystod y Digwyddiad Ymgynghori â Disgyblion:

Cynhaliwyd cyfarfod rhithwir gydag aelodau o Gyngor Ysgol Mynyddgarreg ar 08.02.21.

Yn ogystal â'r Cyngor Ysgol, roedd y Pennaeth ac aelodau o'r staff yn bresennol.

Roedd gan bron bob disgybl riant yn yr un ystafell â nhw.

Darllenodd yr Ymgynghorydd Cymorth Addysg y pamffled i bawb gan sicrhau eu bod yn deall beth oedd yn cael ei drafod.

Dyma grynodeb o ymatebion y disgyblion:

- Roedd bron pawb wedi dweud eu bod yn teimlo'n drist bod yr ysgol yn cau ac nad oeddent am i hyn ddigwydd.
- Er hyn, dywedodd un disgybl ei bod yn beth da bod ysgol newydd yn cael ei hadeiladu gan fod yr ysgol yn hen.
- Soniodd llawer o'r disgyblion am yr adnoddau oedd ar gael yn y pentref e.e. y Neuadd Gymunedol.
- Dywedwyd bod mwy o gyfleoedd mewn ysgol fach e.e. yn ystod y Sioe Nadolig, heb i neb gael ei adael allan.
- Yn yr ysgol newydd, gan y byddai llawer mwy o ddisgyblion, byddai llai o gefnogaeth i'r disgyblion yn y dosbarth gan na fyddai'r staff yn gallu helpu pawb.

- Roedd rhai ohonynt yn hoffi'r ffaith eu bod yn gallu cerdded i'r ysgol i gadw'n heini a bod hyn hefyd yn helpu'r amgylchedd.
- Dywedodd un disgybl nad yr adeilad sy'n gwneud ysgol ond y bobl tu mewn iddi.
- Roedd rhai o'r disgyblion yn teimlo y byddai mwy o fwlio yn yr ysgol newydd gan y byddai mwy o ddisgyblion.
- Hefyd, gan y byddai mwy o ddisgyblion yn yr ysgol newydd, ni fyddai barn rhai disgyblion yn cael ei hystyried mewn gwaith grŵp, ac ni fyddai eu syniadau'n cael eu hystyried yn y gwaith.
- Dywedodd un disgybl fod disgyblion o ysgolion bach yn gwneud yn well yn addysgol na disgyblion o ysgolion mwy. Cyfeiriodd at brofiad ei brawd yn yr ysgol uwchradd.
- Unwaith eto, dywedasant eu bod yn drist gan eu bod yn teimlo eu bod yn un teulu mawr gyda'i gilydd ac yn cael mwy o gefnogaeth. Roedd yr ysgol wedi bod ar agor ers amser maith ac roedd hanes llwyddiannus iawn ganddi.
- Roedd rhai o'r disgyblion yn drist y byddai ganddynt wahanol bobl yn eu dysgu ac roeddent yn ffrindiau gyda'r athrawon.
- Dywedodd un disgybl ei bod yn drist gan y byddai ei mam yn colli ei swydd efallai.
- Dylai disgyblion gael y cyfle i gwblhau eu haddysg gynradd yn Ysgol Mynyddgarreg, ni fyddai dim gobaith o hyn pe bai'r ysgol yn cau.

Ystyried manteision symud:

- Rhagor o ddisgyblion i wneud ffrindiau newydd.
- Dywedodd un disgybl ei bod yn dda bod ysgol newydd yn cael ei hadeiladu. Ar hyn o bryd mae'n rhaid iddi deithio'n bell ond byddai'r ysgol newydd yn agosach.
- Byddai disgyblion yn cael cyfle i gymysgu â disgyblion hŷn.

Anghenion presennol:

- Hoffent gael pwll nofio gyda mwy o le ar yr iard i chwarae.

Un peth y gallai'r Cyngor ei wneud i helpu fyddai peidio â chau'r ysgol.

Neges gan Steffan (Cyngor Ysgol Mynyddgarreg) nad oedd yn gallu bod yn bresennol.

"Rwy'n teimlo'n drist bod rhywun am gau ein hysgol, dydw i ddim eisiau i'r ysgol gau. Dydw i ddim am deithio ymhellach i'r ysgol. Rwy'n mwynhau cerdded i'r ysgol ac ni fyddwn yn gallu gwneud hyn mewn ysgol newydd yng Nghydwelli.

Rwy' eisiau i blant eraill, fel fi, allu dod i'n hysgol ni - os yw'r ysgol ar gau - fydd dim plant yn gallu mynd i'r ysgol eto/yn y dyfodol. Mae llawer o dai newydd yn cael eu hadeiladu yn y pentref - beth os yw'r plant sy'n byw yma am ddod i'n hysgol ni ond yn methu gan na fydd ar agor mwyach?

Rwy' wrth fy modd yn chwarae yn y parc, ar y cae rygbi a'r cwrt chwaraeon yn ymyl yr ysgol bob dydd pan fo'r tywydd yn braf. Rydw i a'm ffrindiau'n cael llawer o hwyl! - mae gyda ni llawer o le i redeg o gwmpas a chwarae ynddo.

Rydym hefyd yn defnyddio neuadd y pentref i wneud dramâu ac i ymarfer corff gan fod llawer o le yno. Rydym hefyd yn mynd i'r eglwys a'r capel i ganu caneuon adeg Nadolig a phryd arall ... mae'n braf gan fod pawb sy'n byw ym Mynyddygarreg yn dod i'n gweld ni. Byddai hyn ddim yn digwydd pe bai'r ysgol yn cael ei chau ac mae hynny'n drist iawn.

Rwy'n hoffi chwarae a gweithio gyda phlant sy'n hŷn ac yn iau na fi - rydym ni i gyd yn adnabod ein gilydd yn dda iawn ac yn cyd-chwarae'n dda gyda'n gilydd.

Rwy'n gobeithio gallwch chi wneud eich gorau a cheisio'n galed i gadw'r ysgol ar agor".

Steffan"

Ysgol: Ysgol Gymraeg Gwenllian

Dyddiad: 08/02/21

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad gan: Uwch-ymgyngorydd Addysg

Y sawl a gafodd eu cyfweld: Aelodau o Gyngor yr Ysgol (a gynhaliwyd ar-lein)

Sylwadau a nodwyd yn ystod y Digwyddiad Ymgynghori â Disgyblion:

Cynhaliwyd cyfarfod rhithwir gydag aelodau o Gyngor Ysgol Gwenllian ar 08.02.21.

Yn ogystal â'r Cyngor Ysgol roedd y Pennaeth ac aelodau'r staff yn bresennol.

Roedd gan bron bob disgybl riant yn yr un ystafell â nhw.

Darllenodd yr Ymgynghorydd Cymorth Addysg y pamffled i bawb gan sicrhau eu bod yn deall beth oedd yn cael ei drafod.

Dyma grynoded o sylwadau'r disgyblion:

- Roedd y rhan fwyaf o ddisgyblion yn hapus iawn i gael cyfle i gael eu haddysgu mewn ysgol newydd.
- Mwy o gyfleoedd i wneud ffrindiau newydd, a chyfle i fod yn rhan o dimau chwaraeon.
- Cyfle cyfartal i bawb ac adnoddau technoleg gwell i bawb.
- Adnoddau newydd, ystafelloedd mwy a deunydd darllen newydd.
- Cyfle i gael cae chwarae â glaswellt.
- Gan fod disgyblion y ddwy ysgol eisoes yn ffrindiau drwy weithgareddau hamdden, byddai uno'r ddwy ysgol yn hawdd.
- Byddai ysgol fwy yn rhoi cyfle i fwy o ddisgyblion yn ardal Cydweli gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.

- Byddai mwy o le i barcio yn yr ysgol newydd a fyddai'n llawer mwy diogel na'r sefyllfa bresennol yn Ysgol Gwenllian.
- Byddai'n dda cael ein cegin ein hunain ar y safle i baratoi bwyd ffres.
- Bydd yn braf cael popeth yn newydd.
- Mae angen llwyfan mawr arnom i gynnal cyngherddau yn yr ysgol.
- Byddai'n fuddiol cael 'ardal Ymlacio' yn yr ysgol newydd.

O ran beth nad ydynt yn ei hoffi am yr ysgol bresennol:

- Dim digon o le i chwarae/glaswellt ar y safle.
- Angen neuadd fwy ar gyfer ymarfer corff/gwasanaethau.
- Nid oes lle i wneud unrhyw arddio na thyfu llysiau.
- Cabanau - does dim llawer o le ynddynt.
- Dim lle i bawb ddysgu yn yr awyr agored.
- Grwpiau blwyddyn cymysg mewn dosbarthiadau.
- Mae'r toiledau'r tu allan ar hyn o bryd.
- Nid yw pobl anabl yn gallu cael mynediad yn hawdd i'r ysgol.
- Mae'n gallu bod yn oer weithiau.

Beth gallai'r Cyngor ei wneud i helpu:

- "Clatcho bant da'r build newydd" – dyfyniad gan un o'r disgyblion hŷn.
- Sicrhau bod enw'r ysgol yn cynnwys 2 ardal Gwenllian a Mynyddygarreg.

Opsiynau Eraill

Yn ystod y cyfnod ymgynghori ffurfiol, rhoddwyd cyfle i randdeiliaid gyflwyno opsiynau eraill i'w hystyried. Nodir isod yr opsiynau eraill (nad ydynt eisoes wedi'u hystyried yn y ddogfen ymgynghori) sydd wedi dod i law a chânt eu cyflwyno i'r Cabinet i'w hystyried.

Newid ystod oedran Ysgol Mynyddygarreg o 4-11 i 3-11	
Manteision	Anfanteision
Pontio di-dor o'r feithrinfa i'r ysgol gynradd	Gostyngiad yn y galw am leoedd yn y Cylch Meithrin/gwarchodwyr plant/meithrinfeydd preifat sy'n cynnig y ddarpariaeth hon ar hyn o bryd
Cyfle i gael gwaith yn Ysgol Mynyddygarreg	Diweithdra oherwydd diffyg galw yn y sefydliadau sy'n cynnig y ddarpariaeth hon ar hyn o bryd
Safoni'r ddarpariaeth feithrin ran-amser yn yr ardal	Model darpariaeth costus os na fydd neb yn manteisio arno
Byddai'n denu disgyblion yn iau gan olygu na fyddai'n rhaid iddynt fynychu ysgol arall	Byddai mwy o ddisgyblion yn yr ysgol yn golygu bod y Cylch Meithrin yn gorfod gadael y safle

Buddsoddi yn Ysgol Mynyddgarreg	
Manteision	Anfanteision
Byddai ysgol yng nghymuned Mynyddgarreg o hyd	Cyllid yn dibynnu ar gymeradwyo achos busnes. Potensial i Lywodraeth Cymru wrthod Achos Busnes oherwydd nad yw cwmpas y prosiect yn diwallu anghenion strategol
Byddai'n mynd i'r afael â chyflwr gwael yr adeilad	Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r diffyg yng nghyllideb yr ysgol
Byddai'n darparu adeilad a chyfleusterau addas i'r 21ain ganrif i'r disgyblion	Ni fyddai'n cynyddu nifer y lleoedd mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg. Dengys amcanestyniadau nad oes disgwyl i niferoedd disgyblion gynyddu'r tu hwnt i gapasiti presennol yr ysgol
Ni fydd angen proses statudol	Ar hyn o bryd nid oes cynllun wedi'i neilltuo ar gyfer Ysgol Mynyddgarreg o fewn Rhaglen Moderneiddio Addysg Band B

Newid Ysgol Mynyddgarreg yn ysgol ffrwd ddeuol	
Manteision	Anfanteision
Byddai'n rhoi dewis o gyfrwng iaith i rieni ar gyfer eu plentyn/plant	Nid yw'n cefnogi Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg cymeradwy yr Awdurdod Lleol ar gyfer Sir Gaerfyrddin 2017-2020
Gallai ddenu disgyblion a fyddai fel arall yn mynd i ddarpariaeth cyfrwng Saesneg rhywle arall	Nid yw'n cefnogi nod Llywodraeth Cymru 'Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr Cymraeg'
Mwy o gyfleoedd cyflogaeth yn yr ysgol	Byddai angen buddsoddiad sylweddol yn yr ysgol i alluogi'r ddwy ffrwd i gael eu haddysgu ar wahân
	Model darpariaeth costus os na fydd neb yn manteisio arno

Ymestyn dalgylch Ysgol Mynyddgarreg er mwyn denu rhagor o ddisgyblion	
Manteision	Anfanteision
Byddai gan ddalgylch mwy o faint fwy o ddisgyblion yn byw ynddo	Ni fyddai newid dalgylch yn gwarantu y byddai niferoedd y disgyblion yn cynyddu yn Ysgol Mynyddgarreg. Gall rhieni ddewis i ble maent am anfon eu plant, a chyn belled â bod lle

	yn yr ysgol a ddewisir, byddai eu plant yn cael eu derbyn
	Byddai'n arwain at leihau dalgylch ysgol neu ysgolion cyfagos, gan gael effaith felly ar nifer y disgyblion yn eu dalgylch ac o bosibl peryglu hyfywedd yr ysgol
	Angen ymgynghori ag ysgolion cyfagos

Gwneud adeilad presennol Ysgol Mynyddygarreg yn gyfleuster Hwb/Meithrinfa/Ti a Fi, gan adeiladu ar yr hyn sydd eisoes yno	
Manteision	Anfanteision
Byddai'r gymuned yn cadw'r Cylch Meithrin	Byddai angen buddsoddiad sylweddol i'w wneud yn adeilad addas ar gyfer y ddarpariaeth hon
Mwy o gyfleoedd cyflogaeth.	Byddai angen i'r gymuned gyflwyno achos busnes i'r Awdurdod Lleol
Gallai'r gymuned gyfan ddefnyddio'r adeilad	Model darpariaeth costus os na fydd neb yn manteisio arno

Atodiad A

Cynllun Busnes

carmarthenshire.gov.uk

Ysgol Gynradd Mynyddgarreg

Cynllun Busnes ar gyfer y Dyfodol

A Business Plan for the Future

Forward

The strength of feeling in Mynyddgarreg is not to be underestimated. After decades of growth in the village, the last amenity is under threat of closure. The community believes the school has a future and has come together to present this Business Plan and show the way forward for the school.

We are supported not only by Ysgol Mynyddgarreg Governors but by Kidwelly Town Council and Ysgol Gwenllian Governors and we hope that our County Council shares our commitment to taking the school forward into the future.

Despite the difficulties presented by Covid, the consultation has been an opportunity to consider the school's issues and find solutions to them. We know that something needs to be done but we do not believe that closing the school is the solution - far from it, that would be a disaster for Mynyddgarreg itself and for the wider issues of Welsh language and culture. The threat of school closure has hung over the village for long enough and it is finally time to give certainty back to the community - when community has never been more important.

The plan demonstrates how we can overcome the challenges of budget and building neglect to continue with the outstanding educational attainment and performance that are a feature of the school.

Summary of Key Points

- Ysgol Mynyddgarreg is categorised as an “excellent” performing school and an exemplar in demonstrating the benefits of the Federation system. Moving to a formal Federation is the next step.
- The school plays a very significant part in the Welsh culture and language of the area and is the hub of the village. If Welsh language is to be promoted then the school needs to remain in the village.
- Growth in housing capacity in Mynyddgarreg has doubled the size of the community in recent decades, particularly for affordable family housing. New development continues and the future LDP adds further capacity. This is attracting increasing numbers of non-Welsh speaking families to the community, and the presence of the school will be the main driving force to ensure that the children, and many of their parents, will be able to take part fully in Welsh social and cultural activities.
- The County Council’s long-standing presumption of closure (as interpreted in the “Modernising Education” strategy since 2005) has prevented the school from benefitting from this local pupil growth, putting a brake on the creation of new Welsh speakers, removing choice for parents, demoralising teachers and falsely undermining the school’s viability. This situation can be corrected, and the Council has the chance here to show that smaller schools – with the right planning – can be part of future plans.

- The new school proposal only increases total Welsh medium capacity by 45 places if Mynyddgarreg school closes. This is not sufficient to allow for future growth in the area's population AND fulfilling the increase in Welsh Medium places and One million Welsh speakers policy.
- The school is situated in the heart of the village surrounded by great facilities on its "campus". The building, however is in a poor state of repair and will require £417,000 to modernise. A grant application to 21st Century Schools, alongside the new school for Gwenllian would cost only £5,800 per annum capital costs to provide a newly refurbished school in the village. For context, the school has already spent £3,600 this year alone on patching the leaking roof. The school outdoor "campus" including "Nature Trail School" would be an asset to the federation.
- The school's Age 4-11 category constrains the school from increasing pupil numbers. The school's on-site Meithrin (age 2-4) currently has 35 children on roll. As Ysgol Mynyddgarreg cannot take them until age 4 the majority of these feeder children have no choice but to move to age 3-11 schools. Once settled in a different school they are unlikely to move again. To compound this problem, any younger siblings take the same limited path.
- Using population numbers, obtained from Freedom of Information, it is calculated that this year there are 11 (out of 22) new pupils age 3 in the catchment that could attend Ysgol Mynyddgarreg later this year if the school offers Age 3 intake. These additional 11 pupils would be on-roll at school full-time next year, with new intakes of 3-year-olds feeding the increased level of actual pupil numbers in subsequent years.
- Using modest scenario figures based on parent pledges and Age 3 intake, the school will be in budget surplus by 2022/23 and could be at full capacity as early 2024.

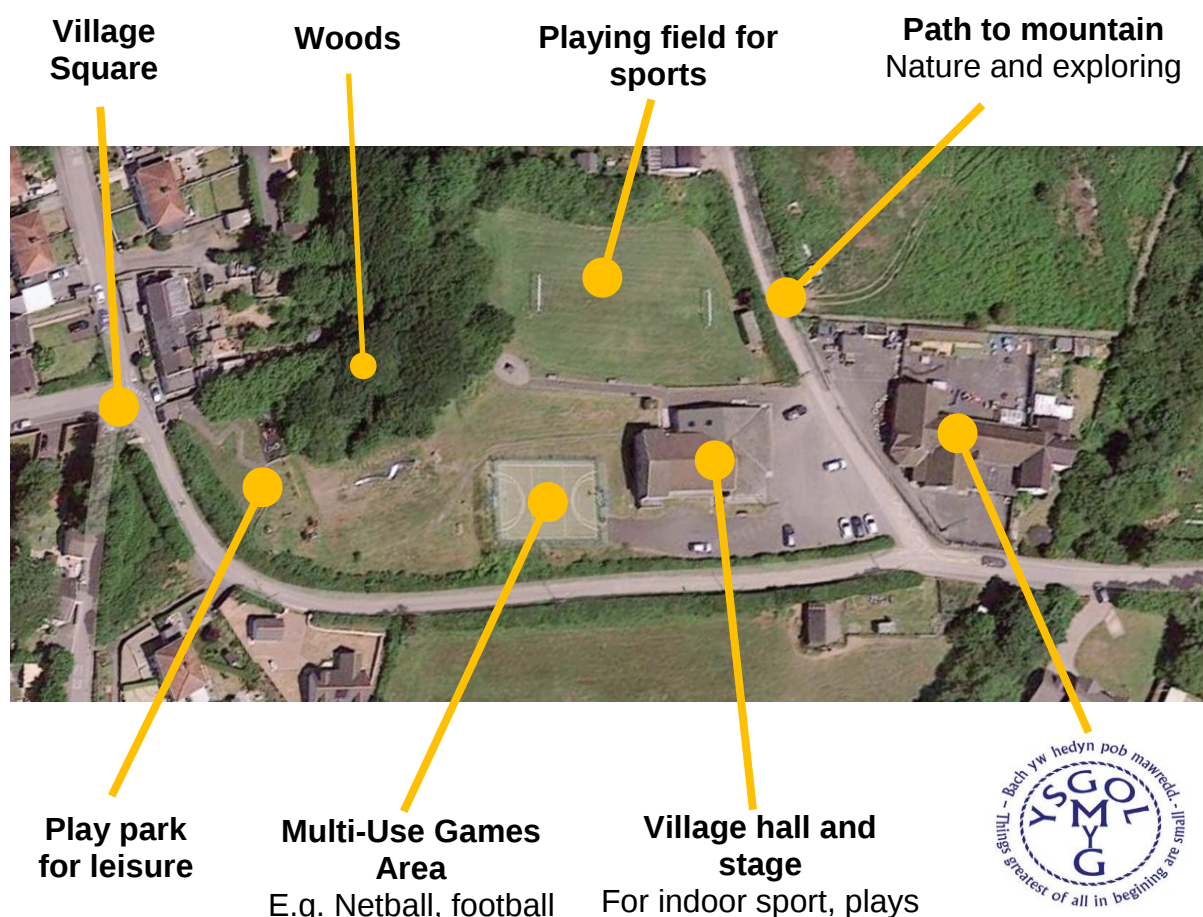
Ysgol Mynyddygarreg – an Introduction

Ysgol Mynyddygarreg has been the hub of the village since it was built in 1885 but was established even earlier with Sophia's school - teaching children in a barn at her home in the village. Formerly teaching children from 5-14 and latterly a primary school teaching children from age 4, over 135 years it has been a constant at the heart of the community - an engine driving the Welsh language for multiple family generations.

Its importance to the community cannot be underestimated and smaller community schools form the lifeblood for keeping the language alive.

Located just a few minutes' walk from the village square, the school has been extended and modernised over the years and now has three classrooms and a multi-use room for lunch and play, plus it is home to the Meithrin, looking after the thriving pre-school population. The school site has an outdoor area for Foundation Phase children with outbuildings for equipment storage and a further area for older children's play. There is also an outdoor cabin classroom shared by all.

But this school's facilities don't end at its boundary walls. Take a school in a village on the edge of a mountain and see what that offers children in terms of curriculum and well-being. Ysgol Mynyddygarreg has its own "campus", including: A large hall and stage for indoor sport/play and concerts; a new multi-use games area for netball and football; a playing field for school sports; a play park for exercise via leisure; woods and a path to the mountain open spaces for nature (and donkeys). This provision is rarely available elsewhere. It is unique to this setting at no additional cost to the Council's budget. The image shows these amazing educational opportunities:

Pupils are taught in two mixed age classes (infants and junior) with a teacher and assistant assigned to each. Additional assistants are assigned when a child has additional learning needs. Whole class lessons are prepared with tasks allocated according to age and ability. Teaching themes and mixing of pupil ages, to bring on the most able and talented in reading and maths, are commonplace in schools today and mixed age classes give teachers the flexibility to do this easily. Teaching the same pupils over a number of years develops deeper understanding of pupils' strengths and needs and puts teachers in a better position to support each individuals' learning. They don't have to spend the early weeks of the term getting to know each child and the pupils feel comfortable with the same teacher.

A small school offers a different dynamic – relationships and connection. A culture of caring and socialised nature, allowing the older children to develop in confidence by taking responsibility with the younger pupils and providing greater opportunities for those that would be lost in a larger school. Those children “in the middle” are all afforded more attention and greater support for pupils that need that extra time. Every pupil is known by every staff member, down to their individual characteristics and their social and emotional needs. The school play includes every child.

That caring extends to the community - older and younger children play together, not only in school but outside in the village.

School Performance

Ysgol Mynyddygarreg achieved a score of *Good* at the last Estyn inspection in 2014. The Welsh Government's school categorisation system provides a better indication of current and recent levels of achievement:

Ysgol Mynyddygarreg categories:

2014-2016 Yellow

2017/18 Green

2018/19 Green

2019/20 Green

The school has been coded as *Excellent*.

Welsh Government Policy change has since ended the categorisation process and the latest Estyn inspection is now overdue, having been expected in 2019. However, the school continues to maintain its high standards.

Governance through Federation

Ysgol Mynyddygarreg's excellent performance has benefitted from collaboration known as an 'informal federation' for many years, initially working with Ysgol Trimsaran.

Sharing a **Head Teacher** meant the school went from 0.2 of a Head and, in effect, gained a full-time Head as the administrative costs benefitted from the shared agreement. **Teachers** have enjoyed the development opportunities of any larger school by shared working practices, using peer-reviewing, mentoring, curriculum development, etc. within the

federation. A federation is an ideal opportunity to retain small schools and all their benefits. The traditional argument against small schools, creating pressures on teachers as they struggle alone, are swept away in a federation. Support and collaboration with a larger group of peers allows teachers to develop professionally, bringing more ideas and sharing good practice. **Pupils** of both schools enjoyed joint activities, sharing costs for transport and venues whilst using the facilities offered by the larger new Trimsaran school meant that pupils gained all the benefits of a small school without missing opportunities that can be achieved in a larger setting.

The Federation with Trimsaran School was hailed as an exemplar model of smaller and larger schools working together and even included a visit to the sites by Carmarthenshire Councillors. Since then a number of Federations have been set up in the area.

Since January 2020 Mynyddygarreg School has been in an informal federation with Ysgol Gwenllian. Most of this period has been during Covid-19 lockdown, but that has not prevented the relationships between staff of both schools being developed. Once schools are open normally, the benefits to pupils and teachers from federation will become evident. The school has gained admin support as it now shares admin with Ysgol Gwenllian, allowing parents to contact the school freely throughout the day and strengthening the parent school contact.

The benefits to both schools in progressing from an 'soft' informal federation to a formal Federation were being explored up until March 2020, with both schools almost ready to formalise the arrangement. A Federation is a long-term legal solution in its own right, where two independent schools share a Board of Governors with a mission to share resources to provide a wider pool of human and material resources.

The Building

There has been little or no investment in Ysgol Mynyddygarreg by the County Council over at least the last 10 years. The school building has been neglected under presumption of closure and the staff feel this neglect.

Although the school is a Victorian structure it is not unsound. Heritage buildings do not need to be condemned just because they are old – indeed most of society embraces its older buildings, along with their history and tries to preserve them. Community assets need to be maintained, of course, and allowed to evolve to gain modern equipment and facilities.

The carbon footprint and the financial cost of this rejuvenating approach is much lower than building afresh. £6.5million for a new carbon-intensive primary school compared to £417,000 for a carbon-light refurbishment to future-proof the current school and keep more Welsh language places is a crucial, and insightful, investment in both education and the amenity at the heart of its community.

No detailed conditions survey has been performed by the Council's Property Maintenance Service for over a decade. On request the service quickly supplied their assumed maintenance estimations, via a desktop exercise, which highlights the roof as the major investment requirement; currently scheduled for replacement in 2023. Until 2023 the roof

will continue to be a failure risk, creating more problems for the building and its occupants. The school has already spent £3,600 this year alone on separate roof repairs and numerous emergency patchings over the last 10 years, which have led to the gradual deterioration of the building.

In the absence of accurate and detailed conditions information an independent building survey was undertaken by the school to ascertain the likely cost of transforming the building, both internally and externally, for its long-term future. The Surveyor has indicated that most of the issues stem from the roof problems and once that is repaired (including insulation, soffits, guttering and ceiling repairs, etc) and windows replaced the building would need: Re-plastering (in areas where damp has caused damage); toilet refurbishment; staff room refurbishment; some electrical upgrading; decorating throughout; boundary wall maintenance and outside surface tarmac.

Budget Deficit

The school has a growing budget deficit and there is an assumption that cost is too high for the school to continue.

A large part of the deficit mirrors that of other small schools – years of austerity and chronic underfunding, which hits small schools hardest. Prior to 2010 the school carried a £16,000 surplus, which was gradually eroded as austerity cuts progressed. This scenario is common for many smaller schools.

However, there were two specific instances which added multiple debt to the school's budget:

- A family of 3 moved from school in December only to return again in March. Grants assessment for children on roll is based on PLASC January census and as they were not in school in January the school was not funded for the three who were actually on the register for the bulk of the year. This left a £10,000 gap in the year's planned budget.
- Long term sickness of a teacher where the supply teacher was not covered by the insurance.

Just 3 more pupils would have prevented the school's deficit from growing each year. However, changes this year in the Pupil Deprivation Grant has meant that the school deficit will rise by an additional £10,000. This means we either need another 3 children or we need three existing pupils to be eligible for free school meals (not in our control), so we can get additional pupil deprivation grant. Like all smaller schools, changes in the way funding is allocated can make a difference to whether a school has enough budget for each year. A sum as small as £10,000 can make a real difference to a smaller community school.

Raising the number of pupils at school is the only way to increase the grant so that the school can break even. Currently pupils are not able to start school in Mynyddgarreg until age 4. Many parents whose children attend the on-site Meithrin (which is thriving with 35 children at present) will send their children to other schools with an age 3 start and this badly impacts the numbers attending Mynyddgarreg.

Pupil occupancy rates for schools in the area demonstrates how Age 3 starting boosts pupil numbers on roll. See below:

	Ysgol Mynyddgarreg	Ysgol Gwennllian	Ysgol y Castell	Ysgol y Fro	Ysgol Gwynfryn	Ysgol Pontietws	Ysgol Glan y Fferi	Ysgol Carwe	Ysgol Trimsaran	Ysgol Penbrê	Ysgol Parc y Tywyn
Age	4-11	3-11	3-11	4-11	4-11	4-11	4-11	4-11	3-11	3-11	3-11
roll	36	119	233	28	61	37	39	58	190	231	262
Capacity	65%	85%	95%	68%	63%	43%	31%	46%	79%	96%	72%

If Mynyddgarreg was able to take pupils at age 3, we forecast that the increase in funding for additional pupils, plus additional foundation phase grants, would transform the school budget back into long-term surplus.

Under the new school structure currently under consultation Ysgol Mynyddgarreg would have its historical budget deficit erased on entering a Formal Foundation. The assumption is made here that the same clean slate solution would be applied to this alternative proposal i.e. prior deficit would be removed.

Pupil Numbers in a Growing Population

Over the last 30 years the growth of Mynyddgarreg through private housing developments has been significant. In 1990 there were 210 homes in Mynyddgarreg, 4 pubs and a large hotel. In 2021 there are no pubs – they are now homes, and no hotel – it's site currently on the market for yet another multi-house development.

Housing capacity in the village has doubled with approximately 150 new homes added, with a high proportion of affordable starter homes for young families.

Ribbon development on the main road and 3 private housing developments between 2010 and 2014 (100 homes, 28 and 14 in addition to the tens of self-build homes). A further development of 25 houses just starting.

The housing landscape and demographic of the village has changed; no amenities have been built to sustain the larger and younger community and there has been no strategic planning or investment. *The County's planning committee supported arguments that the presence of the school supported approval for housing expansion and expanded housing supports the school.* This strategic thinking has not followed-through, Ysgol Mynyddgarreg has been left adrift.

S106 funds arising from the housing developments has mainly been spent in Cydweli (playing field drainage). It was only due to action by the community itself that any funds at all were received, when the last 28 home development in the village was completed. Finally, a badly needed upgrade of the park and MUGA and the school had an outdoor cabin and alterations to the school yard. S106 funding is meant to bolster and create additional amenities in areas which have had a detrimental impact due to additional housing and resulting population growth. Mynydddygarreg, still growing, has had but a fraction of that which should have come to the village and school. The education funding could have been used directly to repair the school but, lacking in strategic thinking, none was spent.

The Local Development Plan settlement areas do not differentiate between Cydweli and Mynydddygarreg and presumed population growth is indicated for the area together. However, the significant majority of housing growth has and is taking place in Mynydddygarreg, not Cydweli. The new LDP proposal sites for Mynydddygarreg will result in further new homes.

Written support for the retention of the school at Mynydddygarreg has been given by the developer of a new 25 home site in the village. They have stated that their homes are designed for the young family demographic. The eleven homes already sold prior to any building work starting bear this out.

School capacity to deal with population growth

The number of places at the proposed new-build school is 240, which is to account for population growth over the next 50 years (quote CCC officer). The current capacity of both schools combined is 195, which leaves only 45 additional places for population growth plus growth in Welsh medium education places, to fulfil local and national drives to achieve one million Welsh speakers. Pupil numbers for Ysgol Gwennllian are already estimated to be near current capacity by 2025 (only 2 years after the new school will open) and combined with numbers for Ysgol Mynydddygarreg will leave only a small total growth capacity for what is already a popular and growing area to live. Closing Mynydddygarreg removes an additional 55 Welsh medium school places when policy dictates we should be creating more.

Community and Culture

Ysgol Mynydddygarreg's Place

The Wellbeing of Future Generations Act provides a legal framework to understand and consider decision making holistically. This means a community view as a whole and not viewing education as one component that can be removed whilst leaving the rest intact. By taking away a school, the fabric of what binds a community is left to fall. Villages are, by their very nature, dynamic communities that have grown up around the amenities they had, which sadly are mostly gone. Where schools remain, villages retain their sense of community, that binding that people share, allowing them to be something more than just a collection of houses.

Ysgol Mynyddgarreg is such a school - involving pupils within the community, bringing together old and young, not just the parents. The community is like a web with the school at its centre, connected by village identity and by the Welsh language to other components of the village that, lacking its school to maintain the web would probably not thrive:

- Neuadd Village Hall, a base for concerts and plays, involvement in events, carnivals, halloween.
- St Teilos Church – services, Christingle, Harvest
- Horeb Chapel – concerts and services
- Rugby Club – sports and duck racing, barbeques
- Senior Citizens – visiting their lunch clubs and seasonal parties

Welsh Language and Culture

Mynyddgarreg is one of the post-industrial villages that retained its strong links to language and culture. The community has maintained traditions and remains a hub of Welsh language and culture. Annual events in the Welsh language always receive a packed house from far and wide, in addition to the strong Welsh community that is synonymous with the village. “West is Best” originated in Mynyddgarreg and remains the proud anchor for the community.

- Mynyddgarreg hosts the annual Eisteddfod competition in May, a practice run for entrants to the main competition and an important cultural event in the area with entries from all schools, adult categories and the awarding of the Chair (a miniature one crafted by a community member).
- A Welsh cultural event takes place every March with acts like Dewi Pws and Dafydd Iwan gracing the stage. Its popularity brings Welsh speakers from miles but also attracts new people into Welsh culture.

Removal of the Welsh Medium school from the village and the long-term impact that will have on what is one of the county’s largest pockets of Welsh speaking and culture is not a decision that should be taken lightly. The growth of the village has brought many non-Welsh speaking young families to the community and having a Welsh medium village school and a culture that embraces Welsh means there is a great opportunity to increase the number of Welsh speakers.

If, however, there is no school in the village then parents can choose between larger English or Welsh schools in Cydweli and, as they do now, many will opt to select the English medium school because it is easier and the English medium Ysgol Y Castell is closer to Mynyddgarreg. The option of a village school is attractive to people living in a village – and the children will learn Welsh and likely choose Welsh medium secondary education also, firmly embedding them in Welsh language and culture for their future generations. Take away Ysgol Mynyddgarreg and this opportunity to grow new generations of Welsh speakers is forever lost.

Carbon Footprint

Carmarthenshire Council's policies such as Active Travel, Safer Routes to Schools, LDP and Net Zero Carbon by 2030, all aim to decrease carbon footprint and promote eco-friendly lives. This is also enshrined within the Wellbeing of Future Generation Act. Taking a decision in the context of education, without accounting for wider consequences and indeed the wider expense to the Council contradicts those policies.

Retaining Ysgol Mynyddgarreg meets these aims:

- Refurbishing Ysgol Mynyddgarreg keeps an existing building in use and has a lower carbon footprint than new build
- Existing and new home owners in the village can make contributions to Active Travel and Net Zero Carbon by 2030
- Parents will walk children to school, saving approx. 610 car journeys per week travelling to new Gwenllian school
- School transport is not required for pupils to travel to school
- Maintaining the school works towards connected communities as set out in Carmarthenshire Local Development Plan

The Proposal

- Establish a new school for Ysgol Gwenllian only (fully supported by Gwenllian Governing body)
 - Survey and properly cost the Ysgol Mynyddgarreg's building for upgrading works. As our independent survey showed, this could be done speedily without causing further delay to the grant application.
 - Establish a business plan for both schools as a Formal Federation on two sites, giving parents the choice of a smaller school setting, which could also benefit pupils that would thrive in a smaller setting but don't really achieve in a larger school.
 - Obtain funding from 21st Century schools for both settings.
 - Reduce starting age to 3 for pupils attending Mynyddgarreg
 - Recognise the essential parts that small schools play in community cohesion, over and above the education of pupils and establish a mechanism for additional funding for this purpose, which would bolster the community asset.
- GIVE CERTAINTY TO THE FUTURE OF YSGOL MYNYDDGARREG

The Plan

Creating an up-to-date Building

An independent building survey conducted in February 2021 has indicated the worst-case scenario cost to bring Ysgol Mynyddgarreg up to a good standard for the future would be £417,000 (appendix).

The cost of a new school for Gwenllian is £6.5m and for Ysgol y Castell £7.4m, a total of £13.9 million spent on education in Cydweli whilst Ysgol Mynyddgarreg requires a modest investment of £417,000 to allow it to continue providing excellent Welsh Language education in the area.

Welsh Government 21st Century Schools provides 65% funding for schools and the remainder would come from Carmarthenshire Council. The Welsh Government confirm that it is not unusual and perfectly permissible within their grant rules to obtain funding for refurbishment.

$35\% \times £417k = £145k$ over 25 years, which is just £5,800 per year to save the focus of the community for a generation. Put in context, the school has already spent £3,600 this year alone, patching the existing leaking roof.

This is a fraction of the overall cost of investing £13.9million in the area for the two new urban schools and represents a 3% addition to the total grant applications for the two Cydweli schools.

The Mynyddgarreg community deserves a proportionate share of investment. It has borne the majority of new housing and population growth in the area and needs the certainty over the next 25-year period of sufficient Welsh medium school places.

It also makes up for past neglect.

The Business Case to 21st Century Schools Funding for new school for Gwenllian should include £417,000 for repair to Ysgol Mynyddgarreg to retain 55 Welsh medium school places in the growing village.

Addressing Pupil Numbers

Ysgol Mynyddgarreg's capacity is 55 pupils. Over many years pupil numbers have remained fairly stable, at around 38-42 pupils, with estimated pupil numbers at 39 in 2025. A constantly thriving Meithrin, based within the school means that age 4 children have a seamless transition into Foundation Phase; parents need not worry about their child settling in to a different school, a new generation's adoption of Welsh language is automatic and any siblings follow the same path

Children in surrounding schools are able to start pupils at age 3. For a great many local parents this is the time when they will look to take their child out of Meithrin and switch to a nursery place at a different school. Once settled in that school it is difficult to make that change back. As a result, the children in Meithrin do not automatically move on to Ysgol Mynyddgarreg.

A freedom of information request has provided information that there are currently 22 3-4 year olds in Mynyddgarreg catchment, who are unable to attend Ysgol Mynyddgarreg until age 4. Attendance at Welsh or English medium primary education in Cydweli and Mynyddgarreg area is approx. 50% each. Assumption is made that 50% of the 22 would choose English medium, which leaves 11 additional pupils for Ysgol Mynyddgarreg that cannot currently choose Mynyddgarreg due to the age 4 start. With Age 3 start this additional number would take the school up to 50 pupils and although still not at capacity would provide the additional income to create a budget surplus.

If the change is enacted, 3 year olds will have full time care with half day at Meithrin and half at school, all in the same building. An attractive offer for working parents.

A number of years ago the school requested a change to age 3 status so that it could address budget issues. This request was blocked by the Council, stating that there was enough provision elsewhere in the area. This stance has, predictably, undermined the budget position in Mynyddgarreg and very effectively prevented the school from solving the key issue that has now led to threatened closure.

A decision was taken at December 2020 Carmarthenshire Council Executive Board that Swiss Valley school entry age should be lowered to 3 to "bring it into line with others in the area" in direct policy contradiction to the stance taken with Ysgol Mynyddgarreg. It is fully expected that this decision can also be made for Ysgol Mynyddgarreg, allowing the two federated schools to offer the same service of starting at age 3.

The school already has an excellent standard of teaching and leadership and has already proven itself over the last 6 years. ***The certainty against threat of closure of the school and an investment in the fabric of the building would bring additional pupils to the school.***

A Formal Federation with Ysgol Gwenllian

A Federation is about schools pooling resources to improve performance, raise standards of attainment and achieving more for the children, whether that is providing access to opportunities and facilities children would not normally be able to access, or to share resources. This would be a two-way interaction in that, as shown previously, pupils at Ysgol Gwenllian could also benefit from visiting the Mynyddygareg “campus” including the nature trail.

Both Ysgol Gwenllian and Ysgol Mynyddygareg have been in an informal federation for the last year. The shared Head has ensured that the schools work closely together and staff have built up a good working relationship. Within the two months pre-COVID the schools shared Vlogging Workshops and competed in Netball and Football tournaments (something that hadn't taken place for many years at Mynyddygareg due to the numbers being too low to create a team). Once schools can return to normal then they will be sharing more activities and developing their own relationships with each other.

Between January and March 2020 the schools' two governing bodies held a number of meetings to discuss how we could work together. Meetings were somewhat rushed due to County Council timescales relating to the new school, but there was a strong desire to work together. There will be further discussions, outside of false deadlines, which will enable the two schools to enter a formal federation - to the benefit of both schools.

Funding

Funding projections for the next three years are set out below. Due to the complexity of education funding it has only been possible to demonstrate an estimate of funding, so this has been based on the current year spend as the most up-to-date information available. Potential funding for future Pupil Deprivation Grant has not been included, nor has any future estimates for Additional Learning Needs, etc.

County Council funding per pupil for 2020/21 is £3870 per nursery age pupil. By changing the age status of Ysgol Mynyddygareg from 4 to 3 an additional 11 nursery pupils would attend (as previously calculated as one half of the available 22 3-4 year olds in the catchment area, currently not able to attend Mynyddygareg). As three year olds attend part time, the figure would be £1935 per pupil. This has been entered into the annual budget for 2022/23 as it is estimated that due to the statutory process lead-time to lower the starting age it is unlikely nursery pupils would start until December 2021.

These additional pupils will create the new higher baseline pupil figure for future years. As most children tend to stay at the same school, we can be confident that once started, these numbers will be maintained for each school year group, bolstering capacity for future years.

		Running total	
2021/22			
Funding allocation based on 36 pupils 2020/21	£171,635		
Additional funding for 11 nursery pupils from Jan 2021 50% part time schooling			
Funding for additional primary pupils from Jan 2021 remains the same			
Total Funding for 2021/2022	£171,635		
Total Expenditure based on 20/21	£193,469		
Surplus/deficit	- £21,834.00	-£21,834.00	36 on roll
2022/23			
Funding allocation based on 36 pupils 2020/21	£171,635		
Additional funding for 11 nursery pupils from Jan 2022 50% part time schooling	£21,285		
Funding for 6 additional primary pupils from Jan 2021 (parents already registered and pledged to start)	£23,568		
Formal Federation additional funding	£6,000		
Total Funding for 2022/2023	£222,488		
Total Expenditure based on 20/21	£193,469		
Surplus	£29,019.00	£7,185.00	53 on roll
2023/24			
Funding allocation based on 36 pupils 2020/21	£171,635		
Additional funding for 8 nursery pupils from Jan 2023 50% (reaching school capacity)	£15,480		
Funding for 11 additional primary pupils from Jan 2023 (from nursery;) 6 pupils leaving	£43,208		
Formal Federation additional funding	£6,000		
Total Funding for 2023/2024	£230,323		
Total Expenditure based on 20/21	£193,469		
Surplus	£36,854.00	£44,039.00	55 on roll (capacity)

Assumptions:

Pupil values, income and expenditure for each year are based on the Ysgol Mynyddygarreg 20/21 budget figures for 36 pupils (the most current available data). Additional £6,000p/a formal federation. Early Years Pupil Deprivation Grant will also be available for additional pupils that qualify but has not been included in the calculation. Pupil values: Primary £3928; Nursery £3,870 (50%)

Timescales

May 2021 – Commence statutory process for age 3-11 for Ysgol Mynyddgarreg

May 2021 – Discussions recommence with Gwenllian Governors regarding a formal federation.

May 2021- Business Case to Welsh Government 21st Century Schools for new school for Gwenllian and refurbishment of Ysgol Mynyddgarreg

July 2021 – Commence building work on Ysgol Mynyddgarreg as roof repairs are urgently required.

January 2022 – Ysgol Mynyddgarreg starts taking pupils from age 3

Appendix Building Survey Estimates

Ysgol Mynyddgarreg Capital Works

Works Description	Work Type	Rate	Unit	Approx Qty	CAPITAL
External Boundary Walls	Boundary/ Retaining Walls	£800.00	item	100	£20,000.00
Floor replacement to Staff room	Soft wood floor replacement	£190.00	m2	19	£3,610.00
Concrete tiled roof and valleys/ Hips	Roofing, to include trusses, insulation roof coverings, PVC rain water goods, plasterboards, skim and emulsion to ceilings	£225.00	m2	800	£180,000.00
Scaffolding	Scaffolding	£25,000.00	item	1	£25,000.00
Windows	Windows to the School	£20,000.00	item	21	£20,000.00
Damp Walls	Treat Damp walls, render wall finish	£10,000.00	item	1	£10,000.00
Suspended ceiling -classrooms/Multi-Purpose room	replace suspended ceilings	£35.00	m2	200	£7,000.00
Decoration to school	Paint all walls in school	£15,000.00	item	1	£15,000.00
HWS Cylinder storage & control valve	Mechanical	£2,500.00	item	1	£2,500.00
Toilet upgrades 2no Boys and 2no Girls	Refurbishment	£7,500.00	item	4	£30,000.00
Playground Resurfacing	External Works	£25,000.00	item	1	£25,000.00
Kitchen servery area	Kitchens	£25,000.00	item	1	£25,000.00
Oil Line Replacement	Mechanical	£4,000.00	item	1	£4,000.00
Intruder Alarm	Electrical	£5,000.00	item	1	£5,000.00
Distribution Upgrade	Electrical	£15,000.00	item	1	£15,000.00
Rewire/ emergency lighting	Electrical	£30,000.00	item	1	£30,000.00
					£417,110.00

Atodiad B

Sylwadau Disgyblion

carmarthenshire.gov.uk

Cyngor **Sir Gâr**
Carmarthenshire
County Council

Achub yr Ysgol

Fy enw i yw Martha
rwy'n 5 oed.

Dyma fy ysgol.

Peidiwch â chau fy ysgol. Rwy'n caru fy ysgol,
Rwy'n caru fy athrawon, Rwy'n caru fy ffrindiau.
Peidiwch â mynd â ni oddi wrthym ni.

Peidiwch gau ein ysgol

